

وَأُمَّهَاتُكُمُ اللَّاتِي أَرْضَعْنَكُمْ وَأَخَوَاتُكُم مِّنَ الرَّضَاعَةِ وَأُمَّهَاتُ

۱۰ حرام کیون و یون توہان جون ماؤن جن توہان کی کیر پیاریو ۱۱ کیر جون پیرون ۱۲ سَسُون

نِسَائِكُمْ وَرَبَّائِبُكُمُ اللَّاتِي فِي حُجُورِكُمْ مِّنْ نِّسَائِكُمُ اللَّاتِي دَخَلْتُمُ

۱۳ ۱۴ نیایل، اگ چایون لہ نیایون، انهن عورتن جون جن سان توہان جماع کیو

بِهِنَّ فَإِنْ لَّمْ تَكُونُوا دَخَلْتُمُ بِهِنَّ فَلَا جُنَاحَ عَلَيْكُمْ وَحَلَائِلُ

آہی ۱۵ پورہ جیکڈهن توہان انهن عورتن سان جماع نہ کیو آہی تہ پورہ توہان تی کو گناہ ناہی ۱۶ توہان تی

أَبْنَائِكُمُ الَّذِينَ مِّنْ أَصْلَابِكُمْ وَأَنْ تَجْمَعُوا بَيْنَ

توہان جون سگیون نہون لہ حرام آہن ۱۷ ۱۸ توہان تی حرام آہی بن پین کی مک

الْأُخْتَيْنِ إِلَّا مَا قَدْ سَلَفَ إِنَّ اللَّهَ كَانَ غَفُورًا رَّحِيمًا ۱۹

وقت پر گڈ نکاح پر رکٹ مگر جیکو تی گذریو، بیشک اللہ تعالیٰ بخشیدندڑ مہربان آہی۔

وَالْمُحْصَنَاتُ مِنَ النِّسَاءِ إِلَّا مَا مَلَكَتْ أَيْمَانُكُمْ كِتَابَ اللَّهِ عَلَيْكُمْ

۲۰ توہان تی حرام آہن مرسن واریو عورتون مگر کافرن جون عورتون جیکو توہان جی ملکت پراجن، مذکور احکا توہان

وَأُحِلَّ لَكُمْ مَّا وَرَاءَ ذَلِكَ أَنْ تُبْتَغُوا بِأَمْوَالِكُمْ مُحْصِنِينَ غَيْرَ

تی مقرر ٹیل آہن، توہان تی حلال کیو و یون جیکو عورتون انهن کان سوا آہن پنهنجن پسن مان نیک عورتن

مُسْفِحِينَ ۲۱ فَمَا اسْتَمْتَعْتُمْ بِهِ مِنْهُنَّ فَآتُوهُنَّ أُجُورَهُنَّ فَرِيضَةً ۲۲

۲۳ شانکاح کیو نہ بدکار عورتن سا، پورہ جن عورتن کی نکاح پر آتن چاہیو پورہ انهن کی سند مقرر کیل مہر ادا کریو،

وَلَا جُنَاحَ عَلَيْكُمْ فِيمَا تَرَا ضِيتُمْ بِهِ مِنْ بَعْدِ الْفَرِيضَةِ ۲۴ إِنَّ اللَّهَ

۲۵ توہان تی کو گناہ ناہی جو مہر مقرر کرٹ کان پورہ پاٹ پر راضی تی و جو، بیشک اللہ تعالیٰ

كَانَ عَلِيمًا حَكِيمًا ۲۶ وَمَنْ لَّمْ يَسْتَطِعْ مِنْكُمْ طَوْلًا أَنْ يَنْكَحَ

علم (۲۷) حکمت وارو آہی ۲۸ ۲۹ جیکو مانہو پاکدامن آزاد مؤمن عورت سان نکاح

الْمُحْصَنَاتِ الْمُؤْمِنَاتِ فَمِنْ مَّا مَلَكَتْ أَيْمَانُكُمْ مِّنْ فِتْيَتِكُمْ

ڪرڻ جي طاقت ۾ توڙي ته پوءِ نوجوان مؤمن ٻانهين سان نڪاح

الْمُؤْمِنَاتِ وَاللَّهُ أَعْلَمُ بِإِيمَانِكُمْ بَعْضُكُم مِّنْ بَعْضٍ فَأَنكِحُوهُنَّ

ڪري، ۽ الله تعالى توهان جي ايمان کي بهتر ڄاڻي ٿو توهان نسبتاً ڀرپور ڄڻا آهيو، پوءِ توهان انهن سان

بِأُذْنِ أَهْلِهِنَّ وَأَتُوهُنَّ أَجُورَهُنَّ بِالْمَعْرُوفِ مُحْصَنَاتٍ غَيْرَ

نڪاح ڪريو انهن جي مالڪن جي اجازت سان ۽ نيڪي سان انهن کي انهن جون مهورون ادا ڪريو نڪاح ڪندڙ

مُسْفِحَاتٍ وَلَا مُتَّخِذَاتِ أَخْدَانٍ فَإِذَا أُحْصِنَ فَإِنَّهُنَّ أَتَيْنَ بِفَاحِشَةٍ

مذبحڪاري ڪندڙ ۽ نه ليڪ ڀرياري رڪنندڙ، پوءِ جيڪڏهن شادي کان پوءِ به بدڪاري ڪن

فَعَلِيهِنَّ نِصْفُ مَا عَلَى الْمُحْصَنَاتِ مِنَ الْعَذَابِ ذَٰلِكَ لِمَن خَشِيَ

پوءِ انهن ٻانهين تي اڌ حصو آهي عذاب جو جيڪو آزاد عورتن تي آهي، ٻانهين سان نڪاح ڪرڻ انهن لاءِ

الْعَنَتِ مِنْكُمْ وَأَن تَصْبِرُوا خَيْرٌ لَّكُمْ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَّحِيمٌ ٢٥ يُرِيدُ

منجھم آهي جيڪي بدڪاري جو خوف رکن ٿا، ۽ صبر ڪرڻ توهان لاءِ بهتر آهي، ۽ الله بخشنده ۽ مهربان آهي، الله تعالى چاهي

اللَّهُ لِيُبَيِّنَ لَكُمْ وَيَهْدِيَكُمْ سُنَنَ الَّذِينَ مِن قَبْلِكُمْ وَيَتُوبَ

ٿو ته توهان لاءِ پنهنجا احڪام بيان ڪري ۽ توهان کي اڳين جي طريقي تي ملائي ۽ توهان تي پنهنجي

عَلَيْكُمْ وَاللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ ٢٦ وَاللَّهُ يُرِيدُ أَن يَتُوبَ عَلَيْكُمْ وَ

رحمت سان وري، ۽ الله علم رکندڙ حڪمت وارا آهن، ۽ الله تعالى چاهي ٿو ته توهان تي پنهنجي رحمت سان وري، ۽

يُرِيدُ الَّذِينَ يَتَّبِعُونَ الشَّهَوَاتِ أَن تَمِيلُوا مِيلًا عَظِيمًا ٢٧

پنهنجن سڌن تي هلندڙ چاهين ٿا ته توهان سڌين رستي کان گهڻو هٽي وڃو.

يُرِيدُ اللَّهُ أَن يُخَفِّفَ عَنْكُمْ وَخُلِقَ الْإِنْسَانُ ضَعِيفًا ٢٨

الله تعالى چاهي ٿو هڪڙي ته ڪرڻ اوهان تي، ۽ انسان ڪمزور پيدا ڪيو ويو.

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَأْكُلُوا أَمْوَالَكُمْ بَيْنَكُمْ بِالْبَاطِلِ إِلَّا أَنْ

ای مؤمنان تو هان پاڻ ۾ رهڪ ٻئي جو مال ناحق نه کائو، مگر اهو واپار

تَكُونَ تِجَارَةً عَنْ تَرَاضٍ مِنْكُمْ وَلَا تَقْتُلُوا أَنْفُسَكُمْ إِنَّ اللَّهَ كَانَ

جيڪو تو هان جي وچ ۾ رضا مندي سان ٿيو هجي، ۽ پنهنجن جانين کي قتل نه ڪريو، بيشڪ الله تو هان تي

بِكُمْ رَحِيمًا ۱۹) وَمَنْ يَفْعَلْ ذَلِكَ عُدُوًّا وَإِنَّا ظَلَمْنَا فَسَوْفَ نُصْلِيهِ

ٻاجهارو آهي. ۽ جيڪو انسان زيادتي ۽ ظلم سان ايئن ڪندو ته پوءِ جلدي اسين انهي کي پاڻ ۾ داخل

نَارًا ۲۰) وَكَانَ ذَلِكَ عَلَى اللَّهِ يَسِيرًا ۲۱) إِنْ تَجْتَنِبُوا كَبِيرَ مَا

ڪندا سين، ۽ ايئن ڪرڻ الله تعاليٰ لاءِ آسان آهي. جيڪڏهن تو هان وڏن گناهن کان پاسو ڪيو

تُتَّهِمُونَ عَنْهُ نَكَفَر عَنْكُمْ سَيِّئَاتِكُمْ وَنُدْخِلْكُمْ مُدْخَلًا كَرِيمًا ۲۲)

جن کان تو هان کي منع ڪيو ويو ته تو هان جا گناهه اسين مٿي لڳي ڏينداسين ۽ توهان کي گھٽ ۾ داخل ڪنداسين.

وَلَا تَتَّبِعُوا مَا فُضِّلَ اللَّهُ بِهِ بَعْضُكُمْ عَلَى بَعْضٍ لِلرِّجَالِ نَصِيبٌ

۽ اها آرمز و نه ڪريو جو الله تعاليٰ تو هان ۾ ڪنهن کي ٻين تي فضيلت ڏني آهي، مردن لاءِ سندن

مِمَّا اكْتَسَبُوا وَلِلنِّسَاءِ نَصِيبٌ مِّمَّا اكْتَسَبْنَ وَسُئِلُوا اللَّهَ مِنْ

ڪمائي مان حصو آهي، ۽ عورتن لاءِ سندن ڪمائي مان حصو آهي، ۽ الله تعاليٰ کان سندس مهرباني

فَضْلِهِ إِنَّ اللَّهَ كَانَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمًا ۲۳) وَلِكُلٍّ جَعَلْنَا مَوَالِي

طلب ڪريو، بيشڪ الله تعاليٰ هر شيءِ کي ڄاڻندڙ آهي. ۽ اسان سڀني لاءِ ملڪيت جا حقدار

مِمَّا تَرَكَ الْوَالِدَانِ وَالْأَقْرَبُونَ ۲۴) وَالَّذِينَ عَقَدَتْ أَيْمَانُكُمْ

بنايا آهن جيڪو ورثو ڇڏڻ تي ماءُ ۽ ويجهه مائٽ، ۽ اهي ماڻهو جن جي ذميداري تو هان ڪئي

فَاتُوهُمْ نَصِيبَهُمْ ۲۵) إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ شَهِيدًا ۲۶)

آهي تن کي سندن حصو ڏيو، بيشڪ الله تعاليٰ هر شيءِ کي ڏسندڙ آهي.

الرِّجَالُ قَوَّامُونَ عَلَى النِّسَاءِ بِمَا فَضَّلَ اللَّهُ بَعْضَهُمْ عَلَى بَعْضٍ

مرد حاڪم ۽ آھن عورتن تي، انھي سببان جو الله تعالى فضيلت ڏني آھي مردن کي عورتن تي

وَبِمَا آَنَفَقُوا مِنْ أَمْوَالِهِمْ ط فَالْصَّالِحَاتُ قَنِتَتْ حِفْظَ

۽ انھي سببان جو مرد عورتن تي پنھنجو مال خرچ ڪن ٿا، پوءِ نيڪ عورتون مردن جو فرما ٻڌارو محافظ

لِّلْغَيْبِ بِمَا حَفِظَ اللَّهُ ط وَالَّتِي تَخَافُونَ نُشُوزَهُنَّ فَعِظُوهُنَّ

آھن مردن جي غير موجودگي ۾ جنھنجي حفاظت جو الله حڪم فرمايو ۽ جن عورتن جي نافرمانِي جو توهان کي خوف آھي

وَاهْجُرُوهُنَّ فِي الْمَضَاجِعِ وَاضْرِبُوهُنَّ فَإِنْ أَطَعْنَكُمْ فَلَا

تلاھن کي سمجھايو ۽ انھن کان پري سمھو ۽ انھن تي سختي ڪريو . پوءِ جيڪڏھن توهان جي چوڻ ۾ اچي وڃن ته

تَبِعُوا عَلَيْهِنَّ سَبِيلًا ط إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَلِيمًا كَبِيرًا ﴿۲۰﴾

پوءِ انھن تي زريادتي نہ ڪريو ، بيشڪ الله تعالى بلند (۲۰) وڏو آھي .

وَأِنْ خِفْتُمْ شِقَاقَ بَيْنِهِمَا فَابْعَثُوا حَكَمًا مِّنْ أَهْلِهِ وَ

۽ جيڪڏھن توهان کي زال مڙس جي جھڳڙي جو خوف ھجي ته پوءِ امين موڪليو مرد جي طرفان ۽

حَكَمًا مِّنْ أَهْلِهِمَا إِنْ يُّرِيدَا إِصْلَاحًا يُّوفِّقِ اللَّهُ بَيْنَهُمَا ط

امين عورت جي طرفان ، جيڪڏھن ٻئي امين صلح جي ڪوشش ڪند ا ته الله اصلاح ڪندو انھن ٻنھي

إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَلِيمًا خَبِيرًا ﴿۲۱﴾ وَاعْبُدُوا اللَّهَ وَلَا تُشْرِكُوا

جي وڃ ۾ بيشڪ الله علم رکندڙ خبردار آھي ۽ الله تعالى جي عبادت ڪريو ۽ انھي ساڪنھن شيءِ

بِهِ شَيْئًا وَ بِالْوَالِدَيْنِ إِحْسَانًا وَبِذِي الْقُرْبَىٰ وَالْيَتَامَىٰ

کي شريڪ نہ ڪريو ۽ نيڪي ڪريو ٻن ماءُ سان ۽ مائٽن سان ۽ يتيمن سان

وَالْمَسْكِينِ وَالْجَارِ ذِي الْقُرْبَىٰ وَالْجَارِ الْجُنُبِ وَالصَّاحِبِ

۽ مسڪينن سان ۽ ويجهڙن پاڙيسرين سان ۽ پري وارن پاڙيسرين ته سان ۽ گذرھندڙن

۽ مسڪينن سان ۽ ويجهڙن پاڙيسرين سان ۽ پري وارن پاڙيسرين ته سان ۽ گذرھندڙن

بِالْجَنُبِ وَابْنِ السَّبِيلِ وَمَا مَلَكَتْ أَيْمَانُكُمْ ۖ إِنَّ

سان مسافرن سان ۽ پنهنجن پانهن سان ۽ بيشڪ

اللَّهُ لَا يُحِبُّ مَنْ كَانَ مُخْتَالًا فَخُورًا ۝ الَّذِينَ

الله تعالى پسند نه ٿو فرمائي انهي ماڻهو کي جيڪو وڌائي ڪندڙ فخر ڪندڙ آهي جيڪي ماڻهو پاڻ

يَبْخُلُونَ وَيَأْمُرُونَ النَّاسَ بِالْبُخْلِ وَيَكْتُمُونَ

بخيلي ڪن ٿا ۽ ماڻهن کي بخيلي لاءِ چون ٿا ۽ لڪائن ٿا جيڪو

مَا أَنَّهُمْ اللَّهُ مِنْ فَضْلِهِ ۖ وَاعْتَدْنَا لِلْكَافِرِينَ عَذَابًا

ڪجهه الله انهن کي پنهنجي فضل سان ڏنو آهي ۽ اسان تيار ڪيو آهي ڪافرن لاءِ خوري ٿي

مُهَيَّنًّا ۝ وَالَّذِينَ يَنْفِقُونَ أَمْوَالَهُمْ رِئَاءَ النَّاسِ وَلَا

عذاب کي ۰ ۽ اهي ماڻهو جيڪي پنهنجي دولت کي ماڻهن کي ڏيکارڻ لاءِ خرچ ڪن ٿا ۽

يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَلَا بِالْيَوْمِ الْآخِرِ ۖ وَمَنْ يَكُنِ الشَّيْطَانُ

الله تعالى تي ۽ قيامت تي ايمان نه ٿا آڻن ۰ ۽ جنهن جو سنگتي شيطان

لَهُ قَرِينًا فَسَاءَ قَرِينًا ۝ وَمَا ذَا عَلَيْهِمْ لَوْ آمَنُوا بِاللَّهِ

ٿيو پوءِ اهو خراب آهي سنگتي انهي جو ۰ ۽ انهن کي ڪهر و نقصان پهچي هاڻي ڪڏهن الله تعالى

وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَأَنْفَقُوا مِمَّا رَزَقَهُمُ اللَّهُ ۖ وَكَانَ اللَّهُ بِهِمْ

تي ۽ قيامت تي ايمان آڻن ها ۽ جيڪي ڪجهه الله تعالى انهن ڏنو آهي انهي مان خرچ ڪن ها ۽ الله تعالى انهن

عَلِيمًا ۝ إِنَّ اللَّهَ لَا يَظْلِمُ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ ۖ وَإِنْ تَكَ

کي ڄاڻي ٿو ۰ بيشڪ الله تعالى ذري برابر ظلم نه ٿو ڪري ۽ جيڪڏهن ڪا نڪي آهي

حَسَنَةٌ يُّضَعِفُهَا وَيُؤْتِ مِنْ لَدُنْهِ أَجْرًا عَظِيمًا ۝

ته ان کي ٻيڻي ڪري پاڻ وٽان اجر عظيم عطا فرمائي ٿو ۰

۰ ته ان کي ٻيڻي ڪري پاڻ وٽان اجر عظيم عطا فرمائي ٿو ۰

له تفسير جلالين ۰ منزل ۱ ۰ له تفسير جلالين

فَكَيْفَ إِذَا جِئْنَا مِنْ كُلِّ أُمَّةٍ بِشَهِيدٍ وَجِئْنَا بِكَ عَلَى هَؤُلَاءِ

پوء ڪهڙو حال ڪافرن جو ٿيندو جڏهن انهن مان هر امت جي ۾ شاهد ڪڍاسين ۽ رسول عربي توهان کي

شَهِيدًا ۳۱ يَوْمَئِذٍ يُودُّ الَّذِينَ كَفَرُوا وَعَصُوا الرَّسُولَ

انهن سڀني تي شاهد ڪڍاسين. قيامت جي ڏينهن ڪافرن ۽ رسول عربيءَ جا نافرمان سڏ ڪندا ته

لَوْ تَسَوَّى بِهِمُ الْأَرْضُ وَلَا يَكْتُمُونَ اللَّهُ حَدِيثًا ۳۲ يَأَيُّهَا

ڪاش انهن کي مٿي جي برابر ڪيو وڃي، ۽ اهي ڪا ڳالهه الله تعاليٰ کان لڪائي نه سگهندا. اِي

الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَقْرُبُوا الصَّلَاةَ وَأَنْتُمْ سُكَارَىٰ حَتَّىٰ تَعْلَمُوا

مؤمنو! توهان نشي جي حالت ۾ نماز کي ويجهانه وڃو جيستائين ايترو نه سمجهو

مَا تَقُولُونَ وَلَا جُنُبًا إِلَّا عَابِرِي سَبِيلٍ حَتَّىٰ تَغْتَسِلُوا ۚ وَإِنْ

جيڪو چوڻا ۽ نه غسل جي حالت ۾ سواءِ وهنجڻ جي مگر مشافري ۾، ۽ جيڪڏهن

كُنْتُمْ مَرْضَىٰ أَوْ عَلَىٰ سَفَرٍ أَوْ جَاءَ أَحَدٌ مِنْكُمْ مِنَ الْغَائِطِ

توهان بيمار آهيو يا مسافر آهيو يا توهان مان ڪو ماڻهو بنا وضو جي آهي

أَوْ لِمَسْتُمُ النِّسَاءَ فَلَمْ تَجِدُوا مَاءً فَتَيَمَّمُوا صَعِيدًا طَيِّبًا

يا توهان عورتن سان جماع ڪيو آهي پوءِ پاڻي نٿي استعمال تي طاقت نه ٿا رکو ته پوءِ تيمم ڪريو پاڪ مٽي سان

فَامْسَحُوا بِوُجُوْهِكُمْ وَأَيْدِيكُمْ ۖ إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَفُوًّا غَفُورًا ۳۳

پوءِ مٽي سان مڪ ڪريو منهن پنهنجن کي ۽ ٻانهن پنهنجن کي، بيشڪ الله تعاليٰ معاف ڪندڙ بخشنده آهي.

أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ أَوْتُوا نَصِيبًا مِنَ الْكِتَابِ يَشْتُرُونَ الضَّلَاةَ

ڇا توهان ڀڙهيل يهودين کي نه ڏٺو جن کي تورات جو علم هو جن گمراهي کي خريد ٿي ڪيو

وَيُرِيدُونَ أَنْ تَضِلُّوا السَّبِيلَ ۚ وَاللَّهُ أَعْلَمُ بِأَعْدَائِكُمْ ۖ وَ

۽ اولاد وڪن ٿا ته توهان کي سنئين رستي تان ڀلائين ۽ الله تعاليٰ توهان جي دشمنن کي چڱي طرح ڄاڻي ٿو، ۽

كُفِيَ بِاللّٰهِ وَلِيًّا ۖ وَكُفِيَ بِاللّٰهِ نَصِيرًا ۝۳۵ مِنَ الَّذِينَ هَادُوا

۽ الله تعالى ڪافي حفاظت ڪندڙ آهي ۽ الله تعالى ڪافي مددگار آهي . ڪجهه يهودي اهي آهن جيڪي

يُحَرِّفُونَ الْكَلِمَ عَنْ مَوَاضِعِهِ وَيَقُولُونَ سَمِعْنَا وَعَصَيْنَا

(تورات مان) بني ڪريم جي تعريف کي ڦيرائڻ ۽ چون ٿا اسان ٻڌو ۽ نه مڃوسين

وَأَسْمَعُ غَيْرَ مُسْمِعٍ وَرَاعِنَالِيًّا بِالسِّنَةِ ۖ وَطَعْنَا فِي الدِّينِ وَلَوْ

۽ توهان ٻڌو توهان کي ٻڌايو نه وڃي ۽ زيانون ڦيرائي رائج (جولفظ) چوڻا دين ۾ طعني جي ڪري ۽ جيڪڏهن

أَنَّهُمْ قَالُوا سَمِعْنَا وَأَطَعْنَا وَاسْمَعُ وَأَنْظُرْنَا لَكَانَ خَيْرًا لَّهُمْ وَ

بيشڪ يهودي چون ها اسان ٻڌو ۽ مڃيو ۽ رسول عربي توهان اسان جي ڳالهه ٻڌو ۽ اڻاڻي نظر ڪريو ته انهن

أَقَوْمٌ وَلٰكِنْ لَّعَنَهُمُ اللّٰهُ بِكُفْرِهِمْ فَلَا يُؤْمِنُونَ إِلَّا قَلِيلًا ۝۳۶

لاءِ بهترهه انسانا وارهجي ها، پر انهن جي ڪفري ڪري الله انهن کي رحمت کان پري ڪري ڇڏيو پوءِ ڌڻا ائين آڻڻ مگر

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا الْكِتَابَ اٰمِنُوْا اِمْنَا نَزَّلْنَا مُصَدِّقًا لِّمَا مَعَكُمْ

ٿورا . اي اهل ڪتاب جا ايمان آڻيو توهان قرآن ڪريم تي جيڪو تورات جي تصديق ڪري ٿو انهي

مَنْ قَبْلَ اَنْ يُّطْبِيسَ وُجُوْهُهَا فَنَرُدَّهَا عَلٰى اَدْبَارِهَا اَوْ نَلْعَنَهُمْ

کان اڳ جو توهان جي منهن جي صورت مٽائي ڇڏيون پوءِ انهن کي ڦيرايون پٺڻ جي طرف يا اڻاڻا انهن تي لعنت

كَمَا لَعَنَّا اَصْحٰبَ السَّبْتِ ۖ وَكَانَ اَمْرُ اللّٰهِ مَفْعُوْلًا ۝۳۷ اِنَّ اللّٰهَ

ڪريون جيئن اسان چنڇر جي ڏينهن وارن تي لعنت ڪئي، ۽ الله جي حڪم تي عمل ڪيو ويندو . بيشڪ الله تعالى

لَا يَغْفِرُ اَنْ يُشْرَكَ بِهِ وَيَغْفِرُ مَا دُوْنَ ذٰلِكَ لِمَنْ يَّشَآءُ ۖ

ان کي نه ٿو بخش ڪري جو ان سان شرڪ ڪيو وڃي ۽ بخش ڪري ٿو انهي کان سواءِ جنهن کي چاهي،

وَمَنْ يُشْرِكْ بِاللّٰهِ فَقَدْ افْتَرٰى اِثْمًا عَظِيْمًا ۝۳۸ اَلَمْ تَرَ

۽ جيڪو الله تعالى سان شرڪ ڪري ٿو پوءِ بيشڪ انهي تمام وڏو گناهه ڪيو . ڇا توهان

۽ توهان کي ٻڌايو نه وڃي ۽ زيانون ڦيرائي رائج (جولفظ) چوڻا دين ۾ طعني جي ڪري ۽ جيڪڏهن

إِلَى الَّذِينَ يُزَكُّونَ أَنْفُسَهُمْ ۖ بَلِ اللَّهُ يُزَكِّي مَن

انھن ماڻھن کي نہ تڏو جيڪي پاڻ پنھنجي پاڪيزگي بياڙڪن ٿا، بلڪ الله جنھن کي چاهي پاڪ

يَشَاءُ وَلَا يُظْلَمُونَ فَتِيلًا ۝۳۹

ڪري ٿو، انھن تي ڪجور جي سڀني ڪل جيترو ٻڌل ڪيو ويندو. توهان تڏسو ڪھڙي طرح الله تالي جي مٿان

عَلَى اللَّهِ الْكَذِبُ ۖ وَكَفَى بِهِ إِثْمًا مُّبِينًا ۝۴۰

اھي ڪوڙ ٺاھن ٿا ۽ اھو چئو گناھ ڪافي آھي. اي حبيب چا توهان يھودين تانھن

الَّذِينَ أَوْتُوا نَصِيبًا مِّنَ الْكِتَابِ يُؤْمِنُونَ بِالْجِبْتِ

نہ تڏو جن کي تورات جو حصو تڏو ويو اھي ايمان آڻن ٿا بت ۽

وَالطَّاغُوتِ وَيَقُولُونَ لِلَّذِينَ كَفَرُوا هَؤُلَاءِ أَهْدَى

شيطان تي ۽ ڪافرن کي چون ٿا تہ توهان مسلمانن کان

مِنَ الَّذِينَ آمَنُوا سَبِيلًا ۝۴۱

وڌيڪ سنئين رستي تي آھيو. انھن يھودين تي الله تعاليٰ لعنت ڪئي ۽

مَنْ يَلْعَنَ اللَّهُ فْلَنٌ تَجِدَ لَهُ نَصِيرًا ۝۴۲

جن تي الله لعنت ڪئي پوءِ هرگز نہ لھندين تون اي ٻڌندڙ انھن لاءِ مددگار چا ملڪ ۾ انھن جو ڪجهه

الْمُلْكِ فَإِذَا لَآ يُوْتُونِ النَّاسَ نَقِيرًا ۝۴۳

حصو آھي (ايئن ھجي ٿا) پوءِ ان وقت ماڻھن کي تر برابر نہ ڏين ھا. چا رسول عربي سان يھودي

النَّاسَ عَلَى مَا آتَاهُمُ اللَّهُ مِنْ فَضْلِهِ فَقَدْ آتَيْنَا آلَ

حسد ڪن ٿا، انھي نبوت تي جيڪا الله تعاليٰ کين عطا فرمائي، پوءِ بيشڪ اسان اولاد ابراهيم

إِبْرَاهِيمَ الْكِتَابَ وَالْحِكْمَةَ وَآتَيْنَهُم مَّلَكًا عَظِيمًا ۝۴۴

جي کي ڪتاب ۽ نبوت عطا فرمائڻ ۽ اسان انھن کي تمام وڏو ملڪ عطا فرمايو.

فِيهِمْ مَنْ آمَنَ بِهِ وَمِنْهُمْ مَنْ صَدَّ عَنْهُ وَكَفَىٰ بِجَهَنَّمَ سَعِيرًا ۝

پوء ڪن يهودين رسول عيسيٰ تي ايمان آندو ۽ ڪن ايمان نه آندو ۽ انهن کي وڌيڪ ڪافي آهي پر بندر باهه .

إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا بِآيَاتِنَا سَوْفَ نُصْلِيهِمْ نَارًا كَلِمًا نَضِجَتْ

بيشڪ جن ماڻهن اسان جي آيتن جو انڪار ڪيو اسين جلدي انهن کي باهمو داخل ڪنداسين، جڏهن بد انهن جون

جُلُودُهُمْ بَدَلْنَاهُمْ جُلُودًا غَيْرَهَا لِيَذُوقُوا الْعَذَابَ إِنَّ اللَّهَ

ڪلون پيچي وينديون اسين انهن جون ٻيون ڪلون تبديل ڪنداسين انهي لاءِ ته عذاب جو مزو ڳولن، بيشڪ الله

كَانَ عَزِيزًا حَكِيمًا ۝ وَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ سَنُدْخِلُهُمْ

غالب حڪمت وارو آهي . ۽ جن ماڻهن ايمان آندو ۽ سٺا عمل (ڪم) ڪيا، جلدي اسين انهن کي

جَنَّتِ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا أَبَدًا لَّهُمْ فِيهَا

بهشت ۾ داخل ڪنداسين جنهن جي هيٺان نهرون وهنديون هميشه انهي ۾ رهندا، انهن لاءِ بهشت ۾

أَزْوَاجٌ مُطَهَّرَةٌ ۖ وَهُمْ فِيهَا ظِلِيلًا ۝ إِنَّ اللَّهَ يَأْمُرُكُمْ أَنْ

پاک ٻيڙيون هونديون ۽ اسين انهن کي هميشه ائين نعمتن ۾ داخل ڪنداسين، بيشڪ الله تعاليٰ حڪم فرمائي ٿو ته

تُؤَدُّوا الْأَمَانَتِ إِلَىٰ أَهْلِهَا وَإِذَا حَكَمْتُمْ بَيْنَ النَّاسِ أَنْ

ڪي ته امانتون جن جون آهن انهن جي حوالي ڪريو، ۽ جڏهن توهان ماڻهن ۾ فيصلو ڪريو ته انصاف

تَحْكُمُوا بِالْعَدْلِ إِنَّ اللَّهَ نِعِمَّا يَعِظُكُمْ بِهِ إِنَّ اللَّهَ كَانَ

سان فيصلو ڪريو، بيشڪ الله تعاليٰ توهان کي بهترين نصيحت فرمائي ٿو، بيشڪ الله تعاليٰ

سَمِيعًا بَصِيرًا ۝ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَطِيعُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ

ٻڌي (۽) ڏسي ٿو . اي مومنو! الله تعاليٰ جو حڪم مڃو ۽ الله جي رسول جو حڪم مڃو

وَأُولَىٰ الْأَمْرِ مِنْكُمْ فَإِنْ تَنَازَعْتُمْ فِي شَيْءٍ فَرُدُّوهُ إِلَى اللَّهِ

۽ جيڪي توهان اسلامي حاڪم هجن، انهن جو حڪم مڃو پوءِ جيڪڏهن توهان ڪنهن ڳالهه جو اختلاف ٿئي ته الله تعاليٰ

له تفسير جلالين و تفسير معنوي . ته تفسير معنوي . منزل ۱

ته تفسير معنوي . ته تفسير معنوي . حاشيه جلالين .

وَالرَّسُولُ إِنْ كُنْتُمْ تُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ ذَلِكَ

۱ رسول عربي جي حڪم ۽ انهن فيصلو موٽايو جيڪڏهن توهان الله ۽ قيامت تي ايمان رکو ٿا ، اهو تمام

خَيْرٌ وَأَحْسَنُ تَأْوِيلًا ۲۹ أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ يَزْعُمُونَ أَنَّهُمْ

بھتر آھي ۽ انھي جي بھترائي تمام سھڻي آھي . ڇا توهان اي حبيب انھن ماڻھن کي نہ ڏٺو جيڪي دعويٰ ڪن تائيشڪ

أَمْنُوا بِمَا أُنْزِلَ إِلَيْكَ وَمَا أُنْزِلَ مِنْ قَبْلِكَ يُرِيدُونَ

انھن ايمان آندو قرآن ڪريم تي ۽ انھن مقدس ڪتابن تي جيڪي توهان کان اڳ نازل ڪيا ويا ، ارادو ڪن ٿا

أَنْ يَتَّخِذَكُمُوهَا إِلَى الطَّاغُوتِ وَقَدْ أُمِرُوا أَنْ يَكْفُرُوا

تہ شيطان کي پنھنجو فيصلو ڪندڙ بنايون ۽ تحقيق انھن کي حڪم ڪيو ويو تہ شيطان کي نہ

بِهِ ۳ وَيُرِيدُ الشَّيْطَانُ أَنْ يُضِلَّهُمْ ضَلَالًا بَعِيدًا ۳۰

مڃو ، ۽ شيطان چاھي تہ انھن کي گمراھ ڪري گمراھ ڪرڻ نہايت پري .

وَإِذَا قِيلَ لَهُمْ تَعَالَوْا إِلَى مَا أَنْزَلَ اللَّهُ وَإِلَى الرَّسُولِ رَأَيْتَ

۴ ۽ جڏھن انھن کي چيو وڃي تہ قرآن ڪريم ۽ رسول عربي جي طرف اچو تہ توهان اي حبيب

الْمُفْضِقِينَ يَصُدُّونَ عَنْكَ صُدُودًا ۳۱ فَكَيْفَ إِذَا

ڏسندا تہ منافق توهان کان منھن ڦيرائيندا منھن ڦيرائڻ تہ . پوءِ ڇا ٿيندو جنھن وقت

أَصَابَتْهُمْ مُصِيبَةٌ ۴ بِمَا قَدْ مَتَّ أَيْدِيَهُمْ ثُمَّ جَاءُوكَ

انھن تي مصيبت ايندي انھي سببان جو بي فرماني ڪيائون انھي کان پوءِ اي حبيب توهان

يَحْلِفُونَ بِاللَّهِ إِنْ أَرَدْنَا إِلَّا إِحْسَانًا وَتَوْفِيقًا ۳۲

وت اھي قسم ڪن ٿا الله جو تہ نہ ارادو ڪيو اسان مگر صلح ۽ پائڻي جو .

أُولَٰئِكَ الَّذِينَ يَعْلَمُ اللَّهُ مَا فِي قُلُوبِهِمْ فَأَعْرِضْ عَنْهُمْ

اھي اھي ماڻھو آھن جن جي دليين ۾ جيڪي اھي الله انھي کي ڄاڻي ٿو ، پوءِ توهان اي حبيب انھن کان پاسو ڪريو

۵

۱ تہ تفسير جلالين ۽ تفسير ميساوي . ۲ تہ تفسير جلالين ۽ تفسير ميساوي . ۳ تہ تفسير جلالين ۽ تفسير ميساوي . ۴ تہ تفسير جلالين ۽ تفسير ميساوي .

وَعِظْهُمْ وَقُلْ لَهُمْ فِي أَنْفُسِهِمْ قَوْلًا بَلِيغًا ﴿٦٣﴾ وَمَا أَرْسَلْنَا

۱۱ توہان انہن کی نصیحت کرو ۽ توہا انہن جی معاملی پُر تاثیر گفتگو فرمایو . عہدہ موکیو اسان کئمن

مِنْ رَسُولٍ إِلَّا لِيُطَاعَ بِإِذْنِ اللَّهِ وَلَوْ أَنَّهُمْ إِذْ ظَلَمُوا

رسول کی مگر انہی لاء اللہ کی حکمرانان جی فرمانبرداری کئی وجہی، ۲۰۰۰ کتنے بیشک انہن جنہن وقت

أَنفُسَهُمْ جَاءُوكَ فَاسْتَغْفِرُوا اللَّهَ ۖ وَاسْتَغْفِرْ لَهُمُ الرَّسُولُ

یہ نفع جانیں تو ظلم کو (دور) اچھپتے تو حاجی خدمتِ مہراں پر عہدِ اللہ کا معافی طلب کن یہ رسولِ عربیؐ سندن

لَوْجَدُوا اللَّهَ تَوَّابًا رَحِيمًا ﴿٢٣﴾ فَلَا وَرَبِّكَ لَا يُؤْمِنُونَ حَتَّى

شفاعت کن تضرع اور اللہ کی توبہ قبول کندہ را جہار و لہذا بوعاء حبیب تہنہ را جو قسم اہی مؤمن ناہن

رُحِمُوا ۖ فِيمَا شَجَرَ بَيْنَهُمْ ثُمَّ لَا يَجِدُوا فِيْ أَنْفُسِهِمْ

مسئلہ: (۱) بیٹھ، (۲) جگہ، (۳) ہاتھ، (۴) جاکھ، (۵) نہ تان، (۶) عجمی، (۷) کچھ، (۸) فضا، (۹) فرما، (۱۰) سنہ، (۱۱) حسن

حَاجًّا مَّا قَضَيْتَ وَسَلِّمْ اِتْسُلُبًا ۝ وَلَوْ اَنَّا كُنَّا

انسانوں کو جو کچھ دیکھنا چاہیے وہ ان کے سامنے رکھ دیا جائے گا۔

عَلَيْكُمْ أَنْ أَقْتُلَكُمْ أَوْ أَفُوكُمْ أَوْ أَخُوحُكُمْ مِنْ دِيَارِكُمْ مَا

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

[illegible]

فَعُولُهُ إِلَّا فَعِيلٌ بِهِمُ وَتَوَاصَلُوا لِيُؤْتِيَكُمْ

مان نورثا این کن ها ، یجیکذهن بیشک اهی این کن ها جیک این نصیحت کی وی

لَكَانَ حَيَّرَ الِهِمَّ وَاسْدَ لِيْبِيَا ۝۱۱۱ وَادَا لِيْبِيَا ۝۱۱۲

تہ یقیناً اہوائن لاء بہتر ہو۔ عین ثابت قدم رہو۔ عین ہجی ہاتھ ضرور اسان

لَنَا أَجْرٌ عَظِيمٌ ۖ وَلَهُدِيهِمْ صِرَاطًا مُسْتَقِيمًا ﴿٦٤﴾

وَمَنْ يُطِعِ اللَّهَ وَالرَّسُولَ فَأُولَٰئِكَ مَعَ الَّذِينَ أَنْعَمَ اللَّهُ عَلَيْهِمْ

جيڪو الله تعالى ۽ رسول عربي جو حڪم مڃي ٿو پوءِ اهو انهن ماڻهن سان گڏ هوندو جن تي الله نعمت ڪئي

مِّنَ النَّبِيِّينَ وَالصِّدِّيقِينَ وَالشُّهَدَاءِ وَالصَّالِحِينَ وَحَسُنَ

يعني نبين سان ۽ سچن سان ۽ شهيدن سان ۽ صالحن سان ، ۽ اهي بهترين

أُولَٰئِكَ رَفِيقًا ۖ ذَٰلِكَ الْفَضْلُ مِنَ اللَّهِ وَكَفَىٰ بِاللَّهِ

دوست آهن . اها الله تعالى جي طرفان ڀلائي آهي ، ۽ الله تعاليٰ ڪافي آهي

عَلِيمًا ۖ يَٰٓأَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اخذُوا حِزْبًا مِّنكُمْ فَاذْكُرُوا

علم رکندڙ اي مؤمنو ڌيان سان پنهنجا هٿيار کڻو پوءِ دشمن تڏانهن ٿورا

ثَبَاتٍ أَوْ اذْكُرُوا جَمِيعًا ۖ وَإِنْ مِنْكُمْ لَمَن لَّيْبِطُنَّ فَإِنْ

ٿورا ئي نڪرو يا گڏجي نڪرو ته . ۽ بيشڪ توهان مان ڪي اهڙا به آهن جيڪي دير ڪن ٿا، پوءِ

أَصَابَتْكُم مُّصِيبَةٌ قَالُوا قَدْ أَنْعَمَ اللَّهُ عَلَيْنَا إِذْ لَمْ أَكُنْ

جيڪڏهن توهان کي ڪا تڪليف پهچي ٿي ته چوي ٿو ته بيشڪ الله مون تي احسان ڪيو جو انهي وقت آئون

مَعَهُمْ شَهِيدٌ ۖ وَلَٰكِنْ أَصَابَكُمْ فَضْلٌ مِّنَ اللَّهِ لَيَقُولُنَّ كَأَن

انهن ساڳو موجود نه هيس . ۽ جيڪڏهن توهان کي مال غنيمت ملي ٿو ته گویا ڪه توهان جي پاڻ ۾

لَمْ تَكُنْ بَيْنَكُمْ وَبَيْنَهُ مَوَدَّةٌ يُّلَيِّتُنِي كُنْتُ مَعَهُمْ فَأَفُوزَ

ڪا دوستي ڪانه هئي (چوي ٿو) افسوس! آئون انهن سان گڏمجان ها پوءِ وڌي

فَوْزًا عَظِيمًا ۖ فَلْيُقَاتِلْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ الَّذِينَ يَشْرُونَ

ڪاميابي حاصل ڪرڻ مان ها پوءِ انهن کي الله جي واٽ ۾ وڙهڻ گهرجي ها جيڪي آخرت

الْحَيَاةَ الدُّنْيَا بِالْآخِرَةِ ۖ وَمَنْ يُقَاتِلْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ

جي عيوض دنيا جي حياتي وڪڻن ٿا ، ۽ جيڪو ماڻهو الله تعالى جي واٽ ۾ وڙهي ٿو

۽ جيڪو ماڻهو الله تعالى جي واٽ ۾ وڙهي ٿو

فَيُقْتَلُ أَوْ يَغْلِبُ فَسَوْفَ نُؤْتِيهِ أَجْرًا عَظِيمًا ۝ وَمَا لَكُمْ

پوءِ شهيد ٿئي ٿو يا فاتح ٿئي ٿو پوءِ اسين ان کي جلدي وڌو ۽ ثواب ڏينداسين . ۽ توهان کي ڇا ٿيو

لَا تُقَاتِلُون فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَالْمُسْتَضْعَفِينَ مِنَ الرِّجَالِ

آهي جو الله تعاليٰ جي واٽ ۾ جهاڊ نہ ٿا ڪريو ۽ ڪمزور مرد ۽ ڪمزور

وَالنِّسَاءِ وَالْوِلْدَانِ الَّذِينَ يَقُولُونَ رَبَّنَا أَخْرِجْنَا

عورتون ۽ ٻار ۽ هيءُ دعا گهرن پيا اي اسان جاري اسان کي هن ڳوٺ

مِنْ هَذِهِ الْقَرْيَةِ الظَّالِمِ أَهْلُهَا ۚ وَاجْعَلْ لَنَا مِنْ

(مڪه) مان ٻاهر ڪيڏي جنهن جا ماڻهو ظالم آهن ، ۽ اسان کي پنهنجي طرفان ڪو

لَدُنْكَ وَلِيًّا ۚ وَاجْعَلْ لَنَا مِنْ لَدُنْكَ نَصِيرًا ۝

حمائتي عطا ڪر ، ۽ اسان کي پنهنجي طرفان ڪو (بهترين) مددگار عطا ڪر .

الَّذِينَ آمَنُوا يُقَاتِلُونَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَالَّذِينَ كَفَرُوا يُقَاتِلُونَ

ڪن ماڻهن ايمان آڻي الله تعاليٰ جي راه ۾ جهاڊ ڪيو ، ۽ ڪن ماڻهن ڪفر ڪيو ۽ شيطان

فِي سَبِيلِ الطَّاغُوتِ فَقَاتِلُوا أَوْلِيَاءَ الشَّيْطَانِ إِنَّ كَيْدَ

جي واٽ ۾ ورهيا ، پوءِ توهان اي مؤمنو! شيطان جي دوستن کي قتل ڪريو ، بيشڪ شيطان

الشَّيْطَانِ كَانَ ضَعِيفًا ۚ أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ قِيلَ لَهُمْ كُفُّوا

جي رت تمام ڪمزور آهي . ڇا توهان انهن کي نہ ڏٺو جن کي حڪم ڪيو ويو ته پنهنجن

أَيْدِيَكُمْ وَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ وَآتُوا الزَّكَاةَ فَلَمَّا كُتِبَ عَلَيْهِمُ

هنن کي جنگ کان روڪيو ۽ نماز قائم ڪريو ۽ زڪوة ادا ڪريو ، پوءِ ڇڏهن انهن تي جهاڊ فرض

الْقِتَالُ إِذَا فَرِيقٌ مِّنْهُمْ يَخْشَوْنَ النَّاسَ كَخَشْيَةِ اللَّهِ أَوْ

ڪئي وئي ته انهن مان ڪي ماڻهو ڪافرن کان ايئن ڊڄا جيئن الله تعاليٰ کان ڊڄا يا

ڪي وئي ته انهن مان ڪي ماڻهو ڪافرن کان ايئن ڊڄا جيئن الله تعاليٰ کان ڊڄا يا

أَشَدَّ خَشْيَةً ۖ وَقَالُوا رَبَّنَا لِمَ كَتَبْتَ عَلَيْنَا الْقِتَالَ لَوْلَا

ان کان به زياده ، ۽ چيائون اي اسان جارت اسان تي جهاد جو فرض ڪيئي ۽ چون اسان

أَخْرَجْتَنَا إِلَىٰ أَجَلٍ قَرِيبٍ قُلْ مَتَاعُ الدُّنْيَا قَلِيلٌ ۖ وَالْآخِرَةُ

ڪي ٿورو وقت جيئڻ ٿڌي ، اي حبيب توهان فرمايو دنيا جو مال ٿورو آهي ، ۽ آخرت

خَيْرٌ لِّمَنِ اتَّقَىٰ ۖ وَلَا تَظْلَمُونَ فَتِيلًا ۝ اَيْنَ مَا تَكُونُوا

پرهيزگارن لاءِ بهتر آهي ، ۽ توهان تي ڏاڳي برابر به ظلم نه ڪيو ويندو ، توهان جنهن جاءِ تي هجو

يُدْرِكُكُمُ الْمَوْتُ وَلَوْ كُنْتُمْ فِي بُرُوجٍ مُّشِيدَةٍ ۖ وَإِنْ تُصِبْهُمْ

توهان کي موت اچي پهچندو جيتوڻيڪ توهان مضبوط قلعي ۾ هجو ، ۽ جيڪڏهن انهن کي ڪا

حَسَنَةٌ يَقُولُوا هَذِهِ مِنْ عِنْدِ اللَّهِ ۖ وَإِنْ تُصِبْهُمْ سَيِّئَةٌ

چڱائي پهچي ٿي ته چون ٿا ته هي الله جي طرفان آهي ، ۽ جيڪڏهن انهن کي ڪا برائي پهچي ٿي

يَقُولُوا هَذِهِ مِنْ عِنْدِكَ قُلْ كُلُّ مِّنْ عِنْدِ اللَّهِ ۖ فَمَالِ هَؤُلَاءِ

ته چون ٿا هي رسول عربي جي طرفان آهي ، اي حبيب توهان فرمايو سڀ الله جي طرفان آهي ، پوءِ هن قومي ڇا

الْقَوْمِ لَا يَكَادُونَ يَفْقَهُونَ حَدِيثًا ۝ مَا أَصَابَكَ مِنْ حَسَنَةٍ

ٿيو آهي جو ڪا ڳالهه ڏنا سمجهن . اي ٻڌندڙ جيڪا توکي چڱائي پهچي ٿي

فَمِنْ اللَّهِ ۖ وَمَا أَصَابَكَ مِنْ سَيِّئَةٍ فَمِنْ نَفْسِكَ ۖ وَأَرْسَلْنَاكَ

سا الله تبارڪ تعاليٰ جي طرفان آهي ، ۽ جيڪا توکي برائي پهچي ٿي سا تنهنجي بد اعمالي جي ڪري آهي ، اي حبيب اسان

لِلنَّاسِ رَسُولًا ۖ وَكَفَىٰ بِاللَّهِ شَهِيدًا ۝ مَن يُطِيعِ الرَّسُولَ فَقَدْ

توهان کي سڀني انسانن لاءِ رسول مڪري موڪليو ، ۽ الله بهترين شاهد آهي . ۽ جنهن رسول عربي جو حڪم مڃي پوءِ

أَطَاعَ اللَّهَ ۖ وَمَن تَوَلَّىٰ فَمَا أَرْسَلْنَاكَ عَلَيْهِمْ حَفِيظًا ۝

بيشڪان الله جو حڪم مڃي ، ۽ جنهن منهن موڙيو پوءِ اسان نه موڪليو توکي انهن تي نگهبان ڪري

له تفسير النسخي و تفسير بيضاوي . منزل ۱ له تفسير النسخي .

وَيَقُولُونَ طَاعَةٌ فَإِذَا بَرَزُوا مِنْ عِنْدِكَ بَيَّتَ طَائِفَةٌ

۱۰ چون تا اسان حکم مڃو، پوءِ جڏهن توهان وٽان اٿن ۱۰ تانہ انهن مان ڪي ماڻهورات جو توهان

مِنْهُمْ غَيْرَ الَّذِي تَقُولُ وَاللَّهُ يَكْتُبُ مَا يُبَيِّتُونَ فَأَعْرِضْ

جي خلاف منصوبہ بندي ڪن ۱۱، ۱۲ الله لکڻ فرمائي ٿو انهن جون رات جون ڳالهيون، پوءِ توهان

عَنْهُمْ وَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ وَكَفَى بِاللَّهِ وَكِيلًا ۱۱ أَفَلَا يَتَذَكَّرُونَ

انهن کان پاسو ڪريو الله تعاليٰ تي توڪل ڪريو ۱۲ الله بهترين ڪارساز آهي ڇا تڏا تڪريم جي علمن ۾ فڪر

الْقُرْآنَ وَلَوْ كَانَ مِنْ عِنْدِ غَيْرِ اللَّهِ لَوَجَدُوا فِيهِ اخْتِلَافًا

۱۳ ڪن، ۱۴ جيڪڏهن الله کان سواءِ ٻئي ڪنهن جو نازل ڪيل هجي ها ته انهي ۾ گهڻو اختلاف

كَثِيرًا ۱۵ وَإِذَا جَاءَهُمْ أَمْرٌ مِنَ الْأَمْنِ أَوِ الْخَوْفِ أَذَاعُوا بِهِ ۱۶

لهن ها ۱۷ ۱۸ جنهن وقت انهن وٽ ڪا ڳالهه امن جي يا خوف جي اچي ٿي ته انهي کي پکيڙين ٿا،

وَلَوْ رَدُّوهُ إِلَى الرَّسُولِ وَإِلَى أُولِي الْأَمْرِ مِنْهُمْ لَعَلِمَهُ الَّذِينَ

۱۹ جيڪڏهن انهي ڳالهه کي رسول عربي ۽ اصحاب ۱۹ مصطفى ڏانهن موٽائڻ ها ته ضرور انهن کان انهي جي

يَسْتَنْبِطُونَهُ مِنْهُمْ ۲۰ وَلَوْ لَا فَضْلُ اللَّهِ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَتُهُ لَاتَّبَعْتُمُ

حقيقت معلوم ڪن ها جيڪي ڪوشش ڪن ٿا، ۲۱ جيڪڏهن الله جي پلائي ۽ رحمت توهان تي نه هجي ها ته

الشَّيْطَانَ إِلَّا قَلِيلًا ۲۲ فَقَاتِلْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ لَا تُكَلَّفُ إِلَّا

۲۳ ضرور توهان شيطان جي پوڻا هجو ها مگر ٿورا اهي جيب پوءِ الله جي راه ۾ جهاد ڪر، ۲۴ نه ٿي تڪليف ڏني وڃي جهاد

نَفْسِكَ وَحَرِّضَ الْمُؤْمِنِينَ عَسَى اللَّهُ أَنْ يَكُفَّ بَأْسَ الَّذِينَ

۲۵ جي مگر توهان جي وجود مقدس کي ۽ مؤمنن کي جهڙا جو شوق ڏياربو، ويجهو آهي جو الله ڪافرن جي سختي کي

كَفَرُوا ۲۶ وَاللَّهُ أَشَدُّ بَأْسًا وَأَشَدُّ تَنكِيلًا ۲۷ مَنْ يَشْفَعُ شَفَاعَةً

۲۸ روڪي ڇڏي، ۲۹ الله جي گرفت تمام سخت آهي ۽ عذاب تمام سخت آهي ۳۰ جيڪو شرعي مطابق نبي جي

حَسَنَةً يَّكُنْ لَهُ نَصِيبٌ مِّنْهَا وَمَنْ يَشْفَعْ شَفَاعَةً سَيِّئَةً

ڪم لاءِ سفارش ڪري ٿو تہ انهي لاءِ انهي عمل مان حصو آهي، جيڪو غير شرعي ڪم لاءِ سفارش ڪري

يَّكُنْ لَهُ كِفْلٌ مِّنْهَا وَكَانَ اللَّهُ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ مُّقِيتًا ۝۸۵ وَإِذَا

ٿو تہ انهي لاءِ انهي بدعالي مان حصو آهي، ۽ الله تعالىٰ هر شيء تي قادر مطلق آهي، جيڪڏهن

حَيِّتُمْ بِتَحِيَّةٍ فَحَيُّوا بِأَحْسَنَ مِنْهَا أَوْ رُدُّوهَا إِنَّ اللَّهَ كَانَ

توهان کي ڪو ماڻهو سلام ڪري ٿو تہ پوءِ ان کان بهتر لفظ سنا توهان سلام جو اڌيو يا سلام موليٰ، بيشڪ الله تعالىٰ

عَلَى كُلِّ شَيْءٍ حَسِيبًا ۝۸۶ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ لِيَجْمَعَنَّكُمْ إِلَىٰ

هر شيء تي حساب ڪندڙ آهي، الله آهي، ناهي ڪو عبادتي لائق مگر هو، ضرور گڏ ڪندو توهان کي

يَوْمَ الْقِيَمَةِ لَا رَيْبَ فِيهِ وَمَنْ أَصْدَقُ مِنَ اللَّهِ حَدِيثًا ۝۸۷

قيامت جي دينهن جنهن ۾ ڪوشڪ ڪونهي ۽ الله تعالىٰ کان سچي ڪهن جي ڳالهه تي سگهي ٿي ؟

فَمَا لَكُمْ فِي الْمُنَافِقِينَ فِتْنَةٍ وَاللَّهُ أَرْكَسُهُمْ بِمَا كَسَبُوا ۖ

پوءِ توهان کي چاڻيو جو منافقن جي معاملي ۾ توهان ٻڌ ڳوڙهه بنجي ويا ۽ الله انهن کي ڦيرايو سنڌ عملن جي ڪري،

أَتُرِيدُونَ أَنْ تَهْدُوا مَنْ أَضَلَّ اللَّهُ وَمَنْ يُضِلِلِ اللَّهُ

چا توهان چاهيو ٿا ته وٽ ڏيکارو ان کي جنهن کي الله تعالىٰ گمراه ڪيو ۽ جنهن کي الله تعالىٰ گمراه ڪري ٿو

فَلَنْ تَجِدَ لَهُ سَبِيلًا ۝۸۸ وَذُوالْقُرُونِ كَمَا كَفَرُوا

پوءِ هرگز نه لهندين تون انهي لاءِ وٽ کي، اهي ڇا من ٿا ته جيڪر توهان ڪفر ڪريو جيئن انهن ڪفر ڪيو

فَتَكُونُونَ سَوَاءً فَلَا تَتَّخِذُوا مِنْهُمْ أَوْلِيَاءَ حَتَّىٰ يُهَاجَرُوا

پوءِ توهان سڀئي هڪجهڙا ٿيو، پوءِ انهن مان ڪنهن کي پنهنجو دوست نه بنايو جيستائين الله تعالىٰ جي لاءِ ڀڄ

فِي سَبِيلِ اللَّهِ فَإِنْ تَوَلَّوْا فُخِذُوا وَهُمْ وَأَقْتُلُوهُمْ حَيْثُ

هجرت نه ڪن، پوءِ جيڪڏهن اهي منهن موڙين پوءِ انهن کي پڪڙيو ۽ انهن کي قتل ڪريو جتي

وَجَدْتَهُمُ وَلَا تَتَّخِذُوا مِنْهُمْ وَلِيًّا وَلَا نَصِيرًا ۝۱۸

توهان کي ملن، ۽ انهن مان ڪنهن کي دوست ۽ مددگار نه بنايو. مگر

الَّذِينَ يَصِلُونَ إِلَى قَوْمٍ بَيْنَكُمْ وَبَيْنَهُمْ مِّيثَاقٌ أَوْ

اهي ماڻهو جيڪي اهڙي قبيلي سان تعلق رکن ٿا جنهن سان توهان معاهدو ڪيو آهي يا

جَاءُكُمْ حَصَرَتْ صُدُورُهُمْ أَنْ يُقَاتِلُوكُمْ أَوْ يُقَاتِلُوا

توهان وٽ آيا ۽ سندن سيناتنگ ٿيا جو توهان سان مقابلو ڪن يا پنهنجي قبيلي سان مقابلو

قَوْمَهُمْ وَلَوْ شَاءَ اللَّهُ لَسَلَّطَهُمْ عَلَيْكُمْ فَلَقَاتِلُوكُمْ فَإِنْ

ڪن، ۽ جيڪڏهن الله تعاليٰ گهري ها ته انهن جون دليون مضبوط ٿين هاڻوڪا توهان سان مقابلو ڪن ها، پر جيڪڏهن

اعْتَزَلُوكُمْ فَلَمْ يُقَاتِلُوكُمْ وَالْقَوَالِ إِلَيْكُمْ السَّلَامُ فَمَا جَعَلَ

اهي توهان کان پاسو ڪن ۽ مقابلو نه ڪن ۽ توهان سان صلح ڪن، پوءِ الله تعاليٰ مقرر نه ڪيائين

اللَّهُ لَكُمْ عَلَيْهِمْ سَبِيلًا ۝۱۹ سَتَجِدُونَ أَخْرَيْنَ يُرِيدُونَ

توهان تي انهن سان جنگ له ڪرڻ. جلدي لهندا توهان ٻين ماڻهن کي جيڪي ارادو ڪن ٿا

أَنْ يَأْمَنُوكُمْ وَيَأْمَنُوا قَوْمَهُمْ طُغَارًا إِلَى الْفِتْنَةِ

توهان کان به امن ڀرهن ۽ پنهنجي قوم کان به امن ڀرهن، اهي جذمن ڪڏهن مسلمانن سان جنگ ڪن ٿا

أُرْكِسُوا فِيهَا فَإِنْ لَمْ يَعْتَزِلُوكُمْ وَيُلْقُوا إِلَيْكُمُ السَّلَامَ

نه انهي ڀر هلاڪ ٿين ٿا، پوءِ جيڪڏهن اهي توهان کان پاسو نه ڪن ۽ صلح نه ڪن

وَيَكْفُوا أَيْدِيَهُمْ فَاذْهَبُوا وَهُمْ وَاقْتُلُوهُمْ حَيْثُ

۽ پنهنجن هٿن کي جهيڙي کان نه روڪين پوءِ وٺو توهان انهن کي ۽ قتل ڪريو توهان انهن کي جتي

تَقِفْتُمُوهُمْ طُ ۽ أُولَئِكَ جَعَلْنَا لَكُمْ عَلَيْهِمْ سُلْطَانًا مُبِينًا ۝۲۰

توهان کي ملن، ۽ اهي ئي آهن جن تي اسان توهان کي چٽو اختيار ڏنو آهي.

كُنْتُمْ مِنْ قَبْلُ فَمَنَّ اللَّهُ عَلَيْكُمْ فَتَبَيَّنُوا إِنَّ اللَّهَ كَانَ بِمَا تَعْمَلُونَ

پهرئين ايئن هئا پوءِ الله تعالى توهان تي تحقيقات ضروري آهي، بيشڪ الله تعالى توهان جي علمن

خَيْرًا ۹۳ لَا يَسْتَوِي الْقُعْدُونَ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ غَيْرُ أُولِي الضَّرَرِ

ڪان خبردار آهي. برابر نه ٿا ٿين اهي مؤمن جيڪي بغير ڪنهن سبب جي جهاد ڪان

وَالْمُجَاهِدُونَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ بِأَمْوَالِهِمْ وَأَنْفُسِهِمْ فَضَّلَ اللَّهُ

ويهن ٿا پر اهي مؤمن جيڪي الله جي راهي ۾ پنهنجن مالن ۽ جانين لاءِ جهاد ڪن ٿا، الله ڀلو ڪيو انهن

الْمُجَاهِدِينَ بِأَمْوَالِهِمْ وَأَنْفُسِهِمْ عَلَى الْقُعْدِينَ دَرَجَةً ۖ وَكُلًّا وَعَدَ

مجاهدن کي جيڪي پنهنجن مالن ۽ جانين سان جهاد ڪن ٿا ويهندڙن کان، ۽ الله سڀني سان ڀلائي

اللَّهُ الْحُسْنَىٰ ۖ وَفَضَّلَ اللَّهُ الْمُجَاهِدِينَ عَلَى الْقُعْدِينَ أَجْرًا عَظِيمًا ۙ

جو وعدو فرمايو، ۽ الله تعاليٰ جهاد ڪندڙن کي ويهندڙن کان وڏي ثواب سان ڀلو ڪيو آهي.

دَرَجَاتٍ مِّنْهُ وَمَغْفِرَةً وَرَحْمَةً ۖ وَكَانَ اللَّهُ غَفُورًا

الله جي طرفان درجا ۽ مغفرت ۽ رحمت انهن لاءِ آهي، ۽ الله تعاليٰ بخشنده

رَّحِيمًا ۙ ۹۴ إِنَّ الَّذِينَ تَوَفَّيْتُمُ الْمَلَائِكَةَ ظَالِمًا لِّبِئْسَ مَا تَفْعَلُونَ

مهربان آهي. بيشڪ اهي ماڻهو جن جا روح ملائڪن کي ڏنا انهي حال ۾ جو پنهنجن نفسن تي ظلم

قَالُوا فِيمَ كُنْتُمْ ۖ قَالُوا كُنَّا مُسْتَضْعَفِينَ فِي الْأَرْضِ ۖ

ڪندا هئا، فرشتا انهن کي چوڻا توهان ڪهڙي مشغولي ۾ هئا، (جواب) چون ٿا اسين زمين ۾ ڪمزور هئاسين،

قَالُوا أَلَمْ تَكُنْ أَرْضُ اللَّهِ ۖ وَاسِعَةً فَتُهَاجِرُوا فِيهَا ۖ

ملائڪن چيو ڇا! الله جي زمين ڪشادي نه هئي جو توهان ان ۾ هجرت ڪريو ها،

فَأُولَٰئِكَ مَأْوَاهُمْ جَهَنَّمُ ۖ وَسَاءَتْ مَصِيرًا ۙ ۹۵ إِلَّا

پوءِ اهڙن ماڻهن جي جاءِ جهنم آهي، ۽ تمام خراب ئي جاءِ موت جي. مگر

بِأُولَٰئِكَ نَبْشِطُ الْجَهَنَّمَاءَ ۖ وَأُولَٰئِكَ هُمُ الْغَائِبُونَ ۖ

۽ اهي ماڻهو ڏهڪڻي ۾ ڏهڪڻي ۾ آهن، ۽ اهي ماڻهو ڏهڪڻي ۾ ڏهڪڻي ۾ آهن.

۽ اهي ماڻهو ڏهڪڻي ۾ ڏهڪڻي ۾ آهن، ۽ اهي ماڻهو ڏهڪڻي ۾ ڏهڪڻي ۾ آهن.

الْمُسْتَضْعِفِينَ مِنَ الرِّجَالِ وَالنِّسَاءِ وَالْوُلْدَانِ لَا

جيڪي ڪمزور آهن مردن مان ۽ عورتن مان ۽ ٻارن مان جيڪي

يَسْتَطِيعُونَ حِيلَةً وَلَا يَهْتَدُونَ سَبِيلًا ۙ فَأُولَٰئِكَ

ڪنهن حيلي جي توفيق نه ٿا رکن ۽ رستي جي کين خبر ناهي . پوءِ انهن ماڻهن کي

عَسَىٰ اللَّهُ أَنْ يَعْفُو عَنْهُمْ ۖ وَكَانَ اللَّهُ عَفُوًّا

جلدي الله تعالى بخش فرمائيندو، ۽ الله تعالى معاف ڪندڙ

غَفُورًا ۙ وَمَنْ يُهَاجِرْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ يَجِدْ فِي

بخشيدڙ آهي . ۽ جيڪو مسلمان الله جي واٽ ۾ هجرت ڪندو اهو زمين ۾ رگهڻي جاءِ

الْأَرْضِ مُرْغَبًا كَثِيرًا وَسَعَةً ۖ وَمَنْ يَخْرُجْ مِنْ بَيْتِهِ

۽ گهڻي گنجائش لهندو ، ۽ جيڪو مسلمان پنهنجي گهر مان نڪري

مُهَاجِرًا إِلَى اللَّهِ وَرَسُولِهِ ثُمَّ يُدْرِكُهُ الْمَوْتُ فَقَدْ

تو هجرت ڪندڙ الله تعالى ۽ رسولِ عربي جي طرف انهي کان پوءِ اُن کي موت اچي پهتو پوءِ بيشڪ

وَقَعَ أَجْرُهُ عَلَى اللَّهِ ۖ وَكَانَ اللَّهُ غَفُورًا رَحِيمًا ۙ وَ

اُن جي هجرت جو ثواب الله تعالى جي ذمي ٿيو، ۽ الله تعالى بخشيدڙ ۽ باجھارو آهي . ۽

إِذَا ضَرَبْتُمْ فِي الْأَرْضِ فَلَيْسَ عَلَيْكُمْ جُنَاحٌ أَنْ

جڏهن توهان زمين ۾ مشافري ڪريو ته توهان تي ڪو گناهه ناهي جو ڪن نمازن

تَقْصُرُوا مِنَ الصَّلَاةِ ۖ إِنَّ خِفَتُمْ أَنْ يُفْتِنَكُمْ الَّذِينَ

کي گهٽ ڪري پڙهو ، جيڪڏهن توهان کي خوف آهي ته توهان کي ڪافر ٿيڪيل

كَفَرُوا ۖ إِنَّ الْكَافِرِينَ كَانُوا أَلَكُمُ عَدُوًّا مُبِينًا ۙ

ٿيڻدا ، بيشڪ ڪافر توهان جا چٽا دشمن آهن .

وَإِذَا كُنْتَ فِيهِمْ فَأَقِمْ لَهُمُ الصَّلَاةَ فَلْتَقُمْ طَآئِفَةٌ مِنْهُمْ

اي حبيب جڏهن توهان مؤمنن ۾ موجود هجي پوء نماز پڙهڻ کي امامت ڪرايو پوء گهرجي ته انهن مان هڪ

مَعَكَ وَلِيَأْخُذُوا وَأَسْلِحَتْهُمْ قَفْ فَإِذَا سَجَدُوا فَلْيَكُونُوا مِنْ

جماعت توهان ساڳي هجي ۽ اهي پنهنجا هٿيار کڻي بيٺن ۽ پوء جڏهن اهي رڪعت پوري ڪن ته توهان کان پويان

وَرَأَيْكُمْ وَلِتَأْتِ طَآئِفَةٌ أُخْرَى لَمْ يُصَلُّوا فَلْيُصَلُّوا مَعَكَ

هتي بيٺن ۽ هاڻي ٻي جماعت اچي نماز پڙهي جن نماز نه پڙهي پوء اهي هڪ رڪعت توهانجي پويان پڙهن

وَلِيَأْخُذُوا وَاحِذُهُمْ وَأَسْلِحَتْهُمْ وَذَ الَّذِينَ كَفَرُوا لَوْ

۽ اهي پنهنجي بچاء لاء هٿيار کڻي بيٺن ۽ ڪافرن جو ارادو آهي ته جيڪر

تَغْفُلُونَ عَنْ أَسْلِحَتِكُمْ وَأَمْتِعَتِكُمْ فَيَمِيلُونَ عَلَيْكُمْ مَيْلَةً

توهان پنهنجن هٿيارن ۽ سامان کان غافل رهو ته جيئن توهان کي هڪ حملي سان ختم

وَاحِدَةً ۖ وَلَا جُنَاحَ عَلَيْكُمْ إِنْ كَانَ بِكُمْ أَذًى مِنْ مَّطَرٍ

ڪري ڇڏن ۽ توهان تي گناه ناهي جيڪڏهن توهان کي مينهن جي ڪري تڪليف پهچي ٿي

أَوْ كُنْتُمْ مَرَضَىٰ أَوْ أَنْ تَضَعُوا أَسْلِحَتَكُمْ وَخُذُوا وَاحِذًا ۚ

يا بيمار آهيو ته پنهنجا هٿيار بدن تان لاهي رکو ۽ پنهنجو بچاء ته ڳوليو ۽

إِنَّ اللَّهَ أَعَدَّ لِلْكَافِرِينَ عَذَابًا مُهِينًا ۖ فَإِذَا قُضِيَتْ

بيشڪ الله تعاليٰ ڪافرن لاء خوري وارو عذاب تيار ڪيو آهي ۰ پوء جڏهن توهان

الصَّلَاةَ فَادْكُرُوا اللَّهَ قِيَمًا وَقُعُودًا وَعَلَىٰ جُنُوبِكُمْ ۖ

نماز کان فارغ ٿيو پوء الله جو ذڪر ڪريو بيٺن ۽ ويٺن ۽ پاسيري سمهن ۾ ۽

فَإِذَا اطْمَأْنَنْتُمْ فَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ ۚ إِنَّ الصَّلَاةَ كَانَتْ

پوء جڏهن اطمينان سان ٿيو پوء نماز قائم ڪريو ۽ بيشڪ نماز مؤمنن تي

له تفسير الشفي ۰ ته تفسير جامع البيان ۰

عَلَى الْمُؤْمِنِينَ كِتَابًا مُّوَقُّوتًا ۝ وَلَا تَهْنُوا فِي ابْتِغَاءِ

وقت مقرر ڪيل ۾ فرض مقرر ڪيل له آهي. ۽ ڪافرن جي تلاشي ۾ سست نه

الْقَوْمِ إِن تَكُونُوا تَأْلَمُونَ فَإِنَّهُمْ يَأْلَمُونَ كَمَا تَأْلَمُونَ ۝

نه ٿيو، جيڪڏهن توهان کي ڏک پهتو آهي پوءِ بيشڪ انهن کي به ڏک پهتو جيئن توهان کي ڏک پهتو

وَتَرْجُونَ مِنَ اللَّهِ مَا لَا يَرْجُونَ ۝ وَكَانَ اللَّهُ عَلِيمًا

۽ الله ۾ توهان اميد رکيو تاجيڪا اميد ڪافر نه ٿا رکن، ۽ الله تعاليٰ علم رکندڙ حڪمت

حَكِيمًا ۝ إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ إِلَيْكَ الْكِتَابَ بِالْحَقِّ لِتَحْكُمَ بَيْنَ

وارو آهي. اي حبيب بيشڪ اٿا توهان ڏانهن قرآن ڪريو حق سان نازل فرمايو انهي لاءِ ته توهان ماڻهن

النَّاسِ بَيْنَ أَرْبَكَ اللَّهُ ۝ وَلَا تَكُنْ لِلْخَائِبِينَ خَصِيمًا ۝

جي وچ ۾ فيصلو ڪريو وڃي رٿا ٿي سان، ۽ غدارن جي طرفان اختلاف نه ڪريو.

وَأَسْتَغْفِرِ اللَّهَ ۝ إِنَّ اللَّهَ كَانَ غَفُورًا رَحِيمًا ۝ وَلَا تَجَادِلْ

۽ الله کان معافي طلب ڪريو، بيشڪ الله تعاليٰ بخشيندڙ پاڇهارو آهي. ۽ انهن جي طرفان

عَنِ الَّذِينَ يَخْتَانُونَ أَنْفُسَهُمْ ۝ إِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ مَنْ كَانَ

اختلاف نه ڪريو جيڪي پاڻ کي خيانت ۾ وجهن ٿا، بيشڪ الله پسند نه ٿو فرمائي انهي ماڻهوءَ کي جيڪو

خَوَانًا أَثِيمًا ۝ يَسْتَخْفُونَ مِنَ النَّاسِ وَلَا يَسْتَخْفُونَ مِنَ

خيانت ڪندڙ گنهگار آهي. اهي ماڻهن کان لڪائن ٿا ۽ الله تعاليٰ کان نه ٿا لڪائن حالانڪ

اللَّهُ وَهُوَ مَعَهُمْ إِذْ يُبَيِّتُونَ مَا لَا يَرْضَى مِنَ الْقَوْلِ ۝ وَ

الله انهن سان گڏ آهي جنهن وقت دل ۾ اها ڳالهه تجويز ڪن تاجيڪا الله تعاليٰ کي ناپسند آهي، ۽

كَانَ اللَّهُ بِمَا يَعْمَلُونَ مُحِيطًا ۝ هَآأَنْتُمْ هَآءِ جَادَلْتُمْ

الله تعاليٰ انهن جي عملن کي گهرو ڪندڙ آهي. ۽ ٻڌو ٿا، توهان اهي ماڻهو آهيو جيڪي اختلاف

عَنْهُمْ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا فَمَنْ يُجَادِلُ اللَّهَ عَنْهُمْ يَوْمَ الْقِيَمَةِ

ڪريو ٿا انهن جي طرفان دنيا جي حياتي ۾، پوءِ انهن جي طرفان ڪير اختيار ڪندو؟ الله سڀاڻي ڪي ڏينهن

أَمْ مَنْ يَكُونُ عَلَيْهِمْ وَكِيلًا ۝ وَمَنْ يَعْمَلْ سُوءً أَوْ يَظْلِمْ

يا ڪير انهن جو وڪيل هوندو ۰ ۽ جيڪو ماڻهو گناه ڪري ٿو يا پنهنجو پاڻ سان ظلم

نَفْسَهُ ثُمَّ يَسْتَغْفِرِ اللَّهَ يَجِدِ اللَّهَ غَفُورًا رَحِيمًا ۝ وَمَنْ

ڪري ٿو پوءِ الله تعاليٰ کان بخشش طلب ڪري ٿو ته الله تعاليٰ ڪي بخشندڙ باجھارو ڪري لھندو ۰ ۽ جيڪو

يَكْسِبُ إِثْمًا فَإِنَّهَا يَكْسِبُهَا عَلَى نَفْسِهِ ۖ وَكَانَ اللَّهُ عَلِيمًا

گناه ڪري ٿو پوءِ بيشڪ ان جي لڙجا انهي تي پوندي ۰ ۽ الله تعاليٰ ڄاڻندڙ حڪمت

حَكِيمًا ۝ وَمَنْ يَكْسِبْ خَطِيئَةً أَوْ إِثْمًا ثُمَّ يَرْمِ بِهِ بَرِيئًا

وارو آهي ۰ ۽ جيڪو ماڻهو خطا ڪري ٿو يا گناه ڪري ٿو پوءِ ان گناه کي ٻي گناه تي هڻي ٿو

فَقَدْ احْتَلَّ بِهُتَانًا وَإِثْمًا صَبِيحًا ۝ وَلَوْلَا فَضْلُ اللَّهِ عَلَيْكَ

پوءِ بيشڪ ان بهتان ۽ چٽو گناه پاڻ تي ڪٺو ۰ ۽ جيڪڏهن اي حبيب توهان جي مٿان

وَرَحْمَتُهُ لَهَمَّتْ طَائِفَةٌ مِّنْهُمْ أَنْ يُضِلُّوكَ وَمَا

الله جو فضل ۽ رحمت نه هجي هاڻي البتہ ڪجهه ماڻهو ارادو ڪن ٿا ته توهان کي صحيح فصيلي کان روڪين، ۽ نه ٿا

يُضِلُّوكَ إِلَّا أَنْفُسُهُمْ وَمَا يَضُرُّونَكَ مِنْ شَيْءٍ ۖ وَأَنْزَلَ

گمراه ڪن مگر پنهنجو پاڻ کي ۽ توهان کي اي حبيب ڪنهن به شيءِ جو نقصان پهچائي نه ٿا سگهن، ۽ الله تعاليٰ نازل

اللَّهُ عَلَيْكَ الْكِتَابَ وَالْحِكْمَةَ وَعَلَّمَكَ مَا لَمْ

فرمايو توهان تي قرآن ڪريم ۽ حڪمت عظيم ۽ توهان کي سيکاريائين جيڪو ڪجهه

تَكُنْ تَعْلَمُ ۖ وَكَانَ فَضْلُ اللَّهِ عَلَيْكَ عَظِيمًا ۝

توهان جي معلومات ۾ نه هو، ۽ الله تعاليٰ جو توهان جي مٿان عظيم احسان آهي.

۱۴۴

الثالثة

لَا خَيْرَ فِي كَثِيرٍ مِّنْ نُّجْوَاهُمْ إِلَّا مَنَ أَمَرَ بِصَدَقَةٍ أَوْ

انهن جي گهڻن مشورن ۾ خير ناهي مگر جيڪو ماڻهو نيڪيءَ جو چوي يا

مَعْرُوفٍ أَوْ إِصْلَاحٍ بَيْنَ النَّاسِ وَمَن يَفْعَلْ ذَلِكَ

سميٰ ڳاله چوي يا ماڻهن جي وچ ۾ صلح ڪرائي ۽ جيڪو ماڻهو الله تعاليٰ جي رضا مندي

ابْتِغَاءَ مَرْضَاتِ اللَّهِ فَسَوْفَ نُوْتِيهِ أَجْرًا عَظِيمًا ۱۳ وَ

خاطرايئن ڪري ٿو پوءِ جلدي اسين ان کي گهڻو ثواب ڏينداسين ۽

مَن يُشَاقِقِ الرَّسُولَ مِنۢ بَعْدِ مَا تَبَيَّنَ لَهُ الْهُدَىٰ وَ

جيڪو ماڻهو رسولِ عربيءَ جي مخالفت ڪري انهيءَ کان پوءِ جو هدايت ان لاءِ ظاهر ٿي چڪي ۽

يَتَّبِعْ غَيْرَ سَبِيلِ الْمُؤْمِنِينَ نُوَلِّهِ مَا تَوَلَّىٰ وَنُصْلِهِ

مسلمانن جي رستي کان ٻئي رستي تي هليو، پوءِ اسين ان کي اهو ڏانهن جيڪو انهن ڳالهائين ۽ ان

جَهَنَّمَ وَسَاءَتْ مَصِيرًا ۱۴ إِنْ اللَّهُ لَا يَغْفِرُ أَنْ يُشْرَكَ

کي جهنم ۾ داخل ڪنداسين ۽ اها خراب جاءِ آهي موٽڻ جي. بيشڪ الله تعاليٰ جو بخشش ڪري جو ان ساڪنن کي برابر

بِهِ وَيَغْفِرُ مَا دُونَ ذَلِكَ لِمَن يَشَاءُ ۱۵ وَمَن يُشْرِكْ بِاللَّهِ

ڪيو وڃي ۽ انهيءَ کان سواءِ جنهن کي چاهي بخش ڪري ٿو، ۽ جيڪو ماڻهو الله سان ڪنهن کي برابر

فَقَدْ ضَلَّ ضَلَالًا بَعِيدًا ۱۶ إِنْ يَدْعُونَ مِن دُونِهِ إِلَّا

ڪري ٿو پوءِ بيشڪ اهو پري واري گمراهي ۾ پيو. (اهي) نه ٿا عبادت ڪن مگر بتن جي جيڪي

إِنشَاءً وَإِنْ يَدْعُونَ إِلَّا شَيْطَانًا مَّرِيدًا ۱۷ لَعَنَهُ اللَّهُ ۱۸

مؤنث آهن، ۽ نه ٿا عبادت ڪن مگر تڪبر ڪندڙ شيطان جي. الله تعاليٰ انهن تي لعنت موڪلي،

وَقَالَ لَا تَخْذَنَّ مِنۢ عِبَادِكَ نَصِيبًا مَّفْرُوضًا ۱۹

۽ (شيطان) چيو مون کي قسم آهي آئون ضرور الله جي ٻانهن مان ڪجهه حصو پنهنجو ڪري وٺندس.

وَلَا ضَلَّةَ لَهُمْ وَلَا مَنِيَّةَ لَهُمْ وَلَا مَرَنَهُمْ فَلْيَبْتَكَنْ أَذَانُ

۽ قسم سان آئون انهن کي گمراه ڪندس ۽ ضرور انهن کي خراب خيال ٿيڻ ايندس ۽ ضرور انهن کي چونڊس ته چوڻ پاڻي

الْأَنْعَامِ وَلَا مَرَنَهُمْ فَلْيَغْيِرَنَّ خَلْقَ اللَّهِ وَمَنْ يَتَّخِذِ

مال جاڪن چيرن ۽ ضرور انهن کي چونڊس ته الله تعاليٰ جي خلقت ۾ تبديلي ڪن ۽ جيڪو الله کي چڱي

الشَّيْطَانِ وَلِيًّا مَنْ دُونِ اللَّهِ فَقَدْ خَسِرَ خُسْرَانًا مُّبِينًا ۝۱۱۹

شیطان کي پنهنجو مددگار بناي ٿو ۽ پوءِ بيشڪ اهو چٽي نقصان ۾ پيو .

يَعِدُهُمْ وَيُمَنِّيهِمْ ۝ وَمَا يَعِدُهُمُ الشَّيْطَانُ إِلَّا غُرُورًا ۝۱۲۰

شیطان انهن کي وعدو ڏئي ٿو ۽ خراب خيال ٿياري ٿو ۽ نه ٿو وعدو ڪري انهن ساڻس شیطان مگر ٺڳي ۽ جو .

أُولَٰئِكَ مَا أُولَهُمْ جَهَنَّمَ ۝ وَلَا يَجِدُونَ عَنْهَا مَحِيصًا ۝۱۲۱

اهڙن ماڻهن جي جاءِ جهنم آهي ۽ جهنم کان بچڻ جي ڪا به جاءِ نه لهندي .

وَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ سَنُدْخِلُهُمْ جَنَّاتٍ تَجْرِي

۽ جن ماڻهن ايمان آندو ۽ چڱا ڪم ڪيا جلدي اسان انهن کي باغن ۾ داخل ڪنداسين جنهن

مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا أَبَدًا ۝ وَعْدَ اللَّهِ حَقًّا ۝ وَ

جي هيٺان نهرون ۽ هنن تي اهي هميشه هميشه بهشت ۾ رهندا ۽ الله تعاليٰ جو وعدو سچو آهي ۽

مَنْ أَصْدَقُ مِنَ اللَّهِ قِيلًا ۝۱۲۲ لَيْسَ بِأَمَانِيكُمْ وَلَا أَمَانِي

الله تعاليٰ کان وڌيڪ ڪنهن جي ڳالهه سچي ۽ سگهي ٿي ۽ اها ئي (بچاءُ ڪندڙ) آهي ۽ اها ئي (بچاءُ) آهي ڪنهن

أَهْلِ الْكِتَابِ مَنْ يَعْمَلْ سُوءً يُجْزَى بِهِ ۝ وَلَا يَجِدُ لَهُ

وارن جي اميد تي ۽ جيڪو گناهه ڪندو ان کي ان جي جزا ملندي ۽ نه لهندو اهو ماڻهو

مِنْ دُونِ اللَّهِ وَلِيًّا وَلَا نَصِيرًا ۝۱۲۳ وَمَنْ يَعْمَلْ مِنْ

الله تعاليٰ کان سواءِ ڪو حمايتي ۽ مددگار . ۽ جيڪو ماڻهو نيڪ عمل

الصَّالِحَاتِ مِنْ ذَكَرٍ أَوْ أَنْثَىٰ وَهُوَ مُؤْمِنٌ فَأُولَٰئِكَ

ڪري ٿو چاهي اهو مرد آهي يا عورت آهي ۽ اهو مؤمن آهي پوءِ اهي

يَدْخُلُونَ الْجَنَّةَ وَلَا يُظْلَمُونَ نَقِيرًا ۝۱۲۳ وََمَنْ أَحْسَنُ

بهشت ۾ داخل ٿيندا ۽ انهن سان ٿر برابر به ظلم نه ڪيو ويندو ۽ انهي کان زياده سهڻو

دِينًا مِّمَّنْ أَسْلَمَ وَجْهَهُ لِلَّهِ وَهُوَ مُحْسِنٌ وَاتَّبَعَ مِلَّةَ

دين ڪنهن جو آهي جنهن پنهنجي چهره کي الله لاءِ جهڪايو ۽ اهو نيڪو ڪار آهي ۽ دين ابراهيمي جي تابعداري

إِبْرَاهِيمَ حَنِيفًا ۖ وَاتَّخَذَ اللَّهُ إِبْرَاهِيمَ خَلِيلًا ۝۱۲۴ وَلِلَّهِ

ڪئي جيڪو حق ڏانهن لڙندڙ آهي ۽ الله تعاليٰ (حضرت) ابراهيم کي پنهنجو سچو دوست بنايو ۽ الله تعاليٰ

مَا فِي السَّمٰوٰتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ ۖ وَكَانَ اللَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ

لاڳو آهي جيڪي ڪجهه آسمانن ۾ ۽ جيڪو ڪجهه زمينن ۾ آهي ۽ الله تعاليٰ هر شيءِ کي (پنهنجي علم سان) گهيري ۾

مُحِيطًا ۝۱۲۵ وَيَسْتَفْتُونَكَ فِي النِّسَاءِ ۖ قُلِ اللَّهُ يُفْتِيكُمْ فِيهِنَّ ۖ

ڪندڙ آهي ۽ اهي صيب توهان کان عورتن بابت فتويٰ معلوم ڪن ٿا، توهان فرمايو الله توهان کي ان جي فتويٰ ڏئي

وَمَا يُتْلَىٰ عَلَيْكُمْ فِي الْكِتَابِ فِي يَتَشَىٰ النِّسَاءَ الَّتِي لَا

ٿو ۽ جيڪو توهان تي پڙهيو وڃي ٿو قرآن ڪريم ۾ انهن يتيم عورتن بابت جن کي توهان نه ٿا

تَوَدُّنَهُنَّ مَا كُتِبَ لَهُنَّ وَتَرْغَبُونَ أَنْ تَنْكِحُوهُنَّ

ڏيو جيڪو انهن لاءِ مقرر ڪيو ويو آهي ۽ توهان خواهش ڪريو ٿا تانهن عورتن سان نڪاح ڪريون

وَالْمُسْتَضْعِفِينَ مِنَ الْوُلْدَانِ ۖ وَأَنْ تَقُومُوا لِلْيَتَامَىٰ

۽ ننڍڙن ضعيف ٻارن کي سندن حق ڏيو ۽ يتيمن سان توهان انصاف

بِالْقِسْطِ ۖ وَمَا تَفْعَلُوا مِنْ خَيْرٍ فَإِنَّ اللَّهَ كَانَ بِهِ عَلِيمًا ۝۱۲۶

ڪريو ۽ توهان جيڪا ڪنهي ڪريو ٿا پوءِ بيشڪ الله تعاليٰ انهي کي ڄاڻندڙ آهي.

وَإِنْ امْرَأَةٌ خَافَتْ مِنْ بَعْلِهَا نُشُوزًا أَوْ إِعْرَاضًا فَلَا جُنَاحَ

۱۲۷ جيڪڏهن ڪا عورت پنهنجي مڙس جي زيادتي يا نه ڳالهائڻ جو خوف ڪري پوءِ ناهي گناه

عَلَيْهِمَا أَنْ يَصْلِحَا بَيْنَهُمَا صُلْحًا وَالصُّلْحُ خَيْرٌ وَأُحْضِرَتِ

انهن ٻنهي تي جو پنهنجو پاڻ ۾ صلح ڪن، ۽ صلح ڪرڻ تمام بهتر آهي، ۽ دليون (انسانن جي)

الْأَنْفُسُ الشُّحَّ وَإِنْ تُحْسِنُوا وَتَتَّقُوا فَإِنَّ اللَّهَ كَانَ بِمَا

لاڳ ڪندڙ آهي، ۽ جيڪڏهن توهان چڱائي ۽ پرهيزگاري ڪندا پوءِ بيشڪ الله تعاليٰ توهان

تَعْمَلُونَ خَيْرًا ۱۲۸ وَلَنْ تَسْتَطِيعُوا أَنْ تَعْدِلُوا بَيْنَ النِّسَاءِ

جي عملن کان خبردار آهي. ۽ هرگز توهان طاقت رکي نه ٿا سگهو جو انصاف ڪريو پنهنجن زالن جي وچ ۾

وَلَوْ حَرَصْتُمْ فَلَا تَمِيلُوا أَكْلَ الْمَيْلِ فَتَذَرُوهَا كَالْمُعَلَّقَةِ ۱۲۹

جيتوڻيڪ توهان حرص رکيو پوءِ سمورو لاڙو هڪ زال تان توهان رکي پوءِ ٻي کي لتڪيل وانگر ڇڏي ڏيو، ۽

إِنْ تَصْلَحُوا وَتَتَّقُوا فَإِنَّ اللَّهَ كَانَ غَفُورًا رَحِيمًا ۱۳۰

جيڪڏهن توهان انصاف ڪندا ۽ خوف خدا رکندا پوءِ بيشڪ الله تعاليٰ بخشيندڙ، باجھارو آهي. ۽

إِنْ يَتَفَرَّقَا يُغْنِ اللَّهُ كُلًّا مِّنْ سَعَتِهِ ۖ وَكَانَ اللَّهُ وَاسِعًا

جيڪڏهن پاڻ ۾ جدا ٿيڻ ٻنهي کي الله تعاليٰ پنهنجي فضل سان نوازيندو، ۽ الله تعاليٰ احسان ڪندڙ رحمت

حَكِيمًا ۱۳۱ وَاللَّهُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ وَلَقَدْ وَصَّيْنَا

وارو آهي، ۽ الله جي لاءِ آهي جيڪو ڪجهه آسمانن ۽ جيڪو ڪجهه زمينن ۾ آهي، ۽ يقيناً تحقيق حڪم ڪيو

الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ مِنْ قَبْلِكُمْ وَإِيَّاكُمْ أَنْ اتَّقُوا اللَّهَ ۖ وَالَّذِينَ

اسان اهل ڪتاب وارن کي جيڪي توهان کان اڳ ۾ هئا، ۽ توهان مسلمانن کي ته الله کان ڊڄو، ۽

إِنْ تَكْفُرُوا فَإِنَّ لِلَّهِ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ ۖ

۱۳۲ جيڪڏهن توهان ڪفر ڪندا پوءِ بيشڪ الله جي لاءِ آهي جيڪي ڪجهه آسمانن ۽ جيڪي زمينن ۾ آهي.

وَكَانَ اللَّهُ غَنِيًّا حَمِيدًا ﴿١٣١﴾ وَلِلَّهِ مَا فِي السَّمٰوٰتِ

۽ الله تعالى بي نیاز ساراھیل ۲ ھي . ۽ الله تعالى لاءِ آھي جيڪو ڪجهہ آسمانن ۾ آھي

وَمَا فِي الْأَرْضِ وَكَفَى بِاللَّهِ وَكِيلًا ﴿١٣٢﴾ إِنْ يَشَأْ

۽ جيڪو ڪجهہ زمينن ۾ آھي ۽ الله تعالى بهترين ڪار ساز آھي . جيڪڏھن الله تعالى

يُذْهِبْكُمْ أَيُّهَا النَّاسُ وَيَأْتِ بِآخَرِينَ ۖ وَكَانَ اللَّهُ عَلَىٰ

چاھي اِي انسانن توھان کي ختم ڪري ڇڏي ۽ ٻين ماڻھن کي آڻي ، ۽ الله انھي تي

ذٰلِكَ قَدِيرًا ﴿١٣٣﴾ مَنْ كَانَ يُرِيدُ ثَوَابَ الدُّنْيَا فَعِنْدَ اللَّهِ

قادر مطلق آھي . جيڪو ماڻھو ارادو ڪري تہ ثواب دنيا جي کي پوءِ الله تعالى وٽ

ثَوَابُ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ ۖ وَكَانَ اللَّهُ سَمِيعًا بَصِيرًا ﴿١٣٤﴾

ثواب آھي دنيا ۽ آخرت جو ، ۽ الله تعالى ٻڌندڙ ۽ ڏسندڙ آھي .

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا كُونُوا قَوِّمِينَ بِالْقِسْطِ شُهَدَاءَ لِلَّهِ

اِي مؤمنو توھان انصاف تي قائم رھو (۽) شاھدي خدا ڪارڻ ڏيو

وَلَوْ عَلَىٰ أَنْفُسِكُمْ أَوَالِدَايَ الَّذِينَ وَالَاقْرَبِينَ إِنْ يَكُنْ غَنِيًّا

جيئو تہ ھي پنھنجي پاڻ تي شاھدي ھجي يا ٻئي ماڻھو تي يا ماڻھن تي ، جنھن تي شاھدي ڏيو آھي امير

أَوْ فَقِيرًا فَاللَّهُ أَوْلَىٰ بِهِمَا ۖ فَلَا تَتَّبِعُوا الْهَوَىٰ أَنْ تَعْدِلُوا ۖ

ھجن يا غريب پوءِ الله تعالى انھن کان وڌيڪ آھي ، پوءِ توھان پنھنجن سڌن تي نہ ھلجو ھتي کان پري ھتي وڃو ،

وَإِنْ تَلَوْا أَوْ تَعْرَضُوا فَإِنَّ اللَّهَ كَانَ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرًا ﴿١٣٥﴾

۽ جيڪڏھن توھان شاھدي ڏيو يا شاھدي نہ ڏيو پوءِ بيشڪ الله تعالى توھان جي عملن کان خبردار آھي .

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا آمِنُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ ۖ وَالْكِتَابِ الَّذِي نَزَّلَ

اِي مؤمنو ! ايمان آڻيو توھان الله تعالى تي ۽ رسولِ عربي تي ۽ قرآن ڪريم تي ۽ انھن

عَلَى رَسُولِهِ وَالْكِتَابِ الَّذِي أَنْزَلَ مِنْ قَبْلُ وَمَنْ يَكْفُرْ بِاللَّهِ

مقدس کتابن تي جيڪي اڳ ۾ الله تعالى نازل فرمايا ، ۽ جيڪو نه تومجي الله تعالى کي

وَمَلَايِكَتِهِ وَكُتُبِهِ وَرُسُلِهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ فَقَدْ ضَلَّ ضَلَالًا

۽ ملائڪن کي ۽ ڪتابن کي ۽ رسولن کي ۽ قيامت کي پوءِ بيشڪ گمراھ ٿيو پرعي جو

بَعِيدًا ۱۶۱ إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا ثُمَّ كَفَرُوا ثُمَّ آمَنُوا ثُمَّ كَفَرُوا ثُمَّ

گمراھ ٿيڻ . بيشڪ جن ماڻهن ايمان آندو انهي کان پوءِ ڪفر ڪيو انهي کان پوءِ ايمان آندو انهي کان پوءِ ڪفر

ازْدَادُوا كُفْرًا لَّمْ يَكُنِ اللَّهُ لِيُغْفِرْ لَهُمْ وَلَا لِيُهْدِيَهُمْ سَبِيلًا ۱۶۲

ڪيو پوءِ ڪفر ۾ زياده ٿيا هرگز نه بخش ڪندو الله انهن کي ۽ نه انهن کي سڌي رستي تي هدايت ڏيندو .

بَشِيرِ الْمُنَافِقِينَ بِأَنَّ لَهُمْ عَذَابًا أَلِيمًا ۱۶۳ الَّذِينَ يَتَّخِذُونَ

توهان منافقن کي خوشخبري ٻڌايو ته انهن لاءِ دردناڪ عذاب آهي . جيڪي ماڻهو ڪافرن

الْكُفَرِيِّنَ أَوْلِيَاءَ مِنْ دُونِ الْمُؤْمِنِينَ ۱۶۴ أَيْبَتُغُونَ عَنْهُمْ

کي دوست له بنائن ٿا مؤمنن کان سواءِ ، چا طلب ڪن ٿا انهن وٽ

الْعِزَّةَ فَإِنَّ الْعِزَّةَ لِلَّهِ جَمِيعًا ۱۶۵ وَقَدْ نَزَّلَ عَلَيْكُمْ فِي الْكِتَابِ

عزت کي پوءِ بيشڪ سموري عزت الله تعالى وٽ آهي . ۽ بيشڪ الله تعالى توهان تي قرآن ۾ نازل فرمايو

أَنْ إِذَا سَمِعْتُمْ آيَاتَ اللَّهِ يُكْفَرُ بِهَا وَيُسْتَهْزَأُ بِهَا فَلَا تَقْعُدُوا

تجڙهن توهان الله جون آيتون ٻڌيون اهي انهن جو انڪار ڪن ٿا ۽ انهن سان مذاق ڪن ٿا پوءِ توهان انهن سان گڏ

مَعَهُمْ حَتَّىٰ يَخُوضُوا فِي حَدِيثٍ غَيْرِهِ ۱۶۶ إِنَّكُمْ إِذَا مَثَلْتُمْ ۱۶۷

نه ويهو جيستائين اهي ٻين ڳالهين ۾ مشغول ٿين ، ۽ جيڪڏهن نه بيشڪ توهان به انهن جهڙا آهيو بيشڪ

اللَّهُ جَامِعُ الْمُنَافِقِينَ وَالْكَافِرِينَ فِي جَهَنَّمَ جَمِيعًا ۱۶۸

الله تعالى منافقن ۽ ڪافرن کي جهنم ۾ گڏ ڪندو .

الَّذِينَ يَتَّبِعُونَ بِكُمْ فَإِنْ كَانَ لَكُمْ فَتْحٌ مِّنَ اللَّهِ قَالُوا أَلَمْ

جيڪي ماڻهو توهان جي هلاڪت جو انتظار ڪن ٿا، پوءِ جيڪڏهن توهان کي الله جي طرفان فتح حاصل ٿئي ٿي، چون ٿا ڇا اسين

نَكُنْ مَعَكُمْ ۖ وَإِنْ كَانَ لِلْكَافِرِينَ نَصِيبٌ قَالُوا أَلَمْ نَسْتَحْزُذْ

توهان سان گڏ نه آهيون، جيڪڏهن ڪافرن کي ڪا ڪاميابي ٿئي ٿي، چون ٿا ڇا اسان کي توهان جي مٿان

عَلَيْكُمْ وَنَمْنَعُكُمْ مِّنَ الْمُؤْمِنِينَ ۖ فَاللَّهُ يَحْكُمُ بَيْنَكُمْ يَوْمَ

غلبو نه هوندو ڇا اسان توهان کي مؤمنن کان نه بچايو؟ پوءِ الله تعاليٰ فيصلو ڪندو توهان سڀني جو قيامت

الْقِيَامَةِ ۖ وَلَنُجْعَلَ اللَّهُ لِلْكَافِرِينَ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ سَبِيلًا ۚ

جي دينهن، ۽ هرگز الله تعاليٰ ڪافرن کي مسلمانن تي ڪوبه رستو نه ڏيندو.

إِنَّ السُّفْهَانَ يُخْذِعُونَ اللَّهَ وَهُوَ خَادِعُهُمْ ۖ وَإِذَا قَامُوا

بيشڪ منافق (بهنجي سمجهه مطابق) الله تڏهن ڏٺائين ڪن ٿا ۽ اهو ڏٺائين ڪي فريب جو سڙاڏي ٿو، ۽ جڏهن نماز لاءِ

إِلَى الصَّلَاةِ قَامُوا كَسَالَىٰ يُرَآءُونَ النَّاسَ وَلَا يَذْكُرُونَ اللَّهَ

بيهن ٿا ته سُسٽ ٿي بيهن ٿا، ماڻهن کي ڏيکارن ٿا ۽ الله تعاليٰ کي ياد نه ٿا ڪن

إِلَّا قَلِيلًا ۚ مُّذَبْذَبِينَ بَيْنَ ذَلِكَ ۖ لَا إِلَىٰ هَؤُلَاءِ وَلَا

مگر ٿورو پریشان آهن، (ايمان ۽ ڪفر جي) وچ ۾، نه هيڏانهن نه جاڻيا ۽ نه

إِلَىٰ هَؤُلَاءِ ۖ وَمَن يُضْلِلِ اللَّهُ فَمَا لَهُ سَبِيلًا ۚ يَا أَيُّهَا

هو ڏانهن جاڻيا، ۽ جنهن کي الله تعاليٰ گمراه ڪري ٿو پوءِ هرگز نه لهندين ٿو انهن لاءِ ڪنهن رستي کي. اَي

الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَتَّخِذُوا الْكَافِرِينَ أَوْلِيَاءَ مِنْ دُونِ

مؤمنو! توهان (ڪڏهن به) ڪافرن کي دوست نه بنايو سواءِ مؤمنن

الْمُؤْمِنِينَ ۖ أَتُرِيدُونَ أَنْ تَجْعَلُوا لِلَّهِ عَلَيْكُمْ سُلْطَانًا مُّبِينًا ۚ

جي، ڇا توهان ارادو ڪريو ٿا جو بنهنجي مٿان (ڪافرن ساڻوس تي رکي) الله لاءِ چٽو دليل پيدا ڪريو.

إِنَّ الْمُنْفِقِينَ فِي الدَّرَكِ الْأَسْفَلِ مِنَ النَّارِ وَلَنْ تَجِدَ لَهُمْ

بیشک منافق دوزخ جي سڀ کان هيٺئين درجي ۾ آهن، ۽ اهي ٻڌندڙ هرگز نه لهندين تون

نَصِيرًا ۱۴۱ إِلَّا الَّذِينَ تَابُوا وَأَصْلَحُوا وَاعْتَصَمُوا بِاللَّهِ وَ

انهن لاءِ مددگار ڪري. مگر اهي ماڻهو جيڪي توبه ٿا ۽ نڪ ڪم ڪيائون، الله تعاليٰ جي دين کي پڪڙيائون ۽

أَخْلَصُوا دِينَهُمْ لِلَّهِ فَأُولَٰئِكَ مَعَ الْمُؤْمِنِينَ وَسَوْفَ يُؤْتِ

پنهجي دين کي الله لاءِ خالص ڪيائون پوءِ اهي مؤمنن سان گڏ آهن، ۽ جلدي الله تعاليٰ

اللَّهُ الْمُؤْمِنِينَ أَجْرًا عَظِيمًا ۱۴۲ مَا يَفْعَلُ اللَّهُ بِعَذَابِكُمْ

مؤمنن کي اجر عظيم عطا فرمائيندو. الله تعاليٰ توهان کي عذاب ڏيئي ڇا ڪندو

إِنْ شَكَرْتُمْ وَأَمْنْتُمْ ۱۴۳ وَكَانَ اللَّهُ شَاكِرًا عَلِيمًا ۱۴۴

جيڪڏهن توهان الله تعاليٰ جي نعمتن جو شڪر اڻهيو ۽ ايمان آندو، ۽ الله شڪر اٿس قبول ڪندڙ ڄاڻندڙ آهي.

لَا يُحِبُّ اللَّهُ الْجَهْرَ بِالسُّوءِ مِنَ الْقَوْلِ إِلَّا مَنْ ظَلَمَ وَكَانَ اللَّهُ

الله تعاليٰ پسند نه ٿو فرمائي خراب ڳالهه جي ظاهر ڪرڻ کي مگر جنهن ماڻهو سان ظلم ڪيو ويو، ۽ الله تعاليٰ

سَمِيعًا عَلِيمًا ۱۴۵ إِنْ تَبَدُّوا خَيْرًا أَوْ تُخَفُّوهُ أَوْ تُعْفُوا عَنْ سُوءٍ

ٻڌندڙ ڄاڻندڙ آهي. جيڪڏهن توهان ڪا نڪي ظاهر ٿي يا گهٽ ڪريو ٿا يا ڪنهن جي برائي ڏڳند

فَإِنَّ اللَّهَ كَانَ عَفُوًّا قَدِيرًا ۱۴۶ إِنَّ الَّذِينَ يَكْفُرُونَ بِاللَّهِ وَ

ڪريو ٿا پوءِ بيشڪ الله تعاليٰ معاف ڪندڙ قادر آهي. بيشڪ اهي ماڻهو جيڪي الله تعاليٰ ۽ ان جي رسولن کي

رُسُلِهِ وَيُرِيدُونَ أَنْ يُفَرِّقُوا بَيْنَ اللَّهِ وَرُسُلِهِ وَيَقُولُونَ

نه ٿا مڃين ۽ ارادو ڪن ٿا ته الله تعاليٰ تي ايمان آڻين ۽ پاڪ رسولن جو انڪار ڪن ۽ چون ٿا ايمان

نُؤْمِنُ بِبَعْضٍ وَنُكَفِّرُ بِبَعْضٍ وَيُرِيدُونَ أَنْ يَتَّخِذُوا بَيْنَ

آندو اسان ڪن رسولن تي ۽ انڪار ڪيو ان رسولن جو ۽ ارادو ڪن ٿا ته ايمان ۽ ڪفر جي وچ مان ڪا